

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888—1948/1990. 10. (70) évf.
5. szám. 1999 november—december.
Ára: 2000 lej.

ÁLDOTT, BÉKÉS KARÁCSONYT !

A karácsonyra való készülés és az ünnep megérkezése minden esztendőben tartalmasabbá és gazdagabbá teszi éltünket. A Jézus születésekor felcsendült üzenetre figyelünk: „*Dicsőség a magasságban Istennek, és a Földön békesség, és az emberekhez jóakarát*” (Lk 2,14).

Az Unitárius Közlöny novemberi—decemberi összevont száma KARÁCSONYRA szeretett volna összpontosítani, de ez csak nagyon kevésbé sikerült, mert e két hónap alatt egyetemes egyházunk, egyházközseink, sőt az egyetemes kereszténység életében is olyan

események következtek be, amelyekről — az időszerűség követelményeire figyelve —, betartva lapunk gyülekezetszerűségének állandó igényeit, helyesnek látjuk tájékoztatni olvasóinkat.

Ezek az események egyházi életünknek olyan mozzanatait mutatják be, amelyek kétségtelenül bizakodással töltenek el mindnyájunkat, és az „örök karácsonyok” felé fordítják tekintetünket.

Nem mellőzendő az a tény sem, hogy az előző lapszámunkból kimaradt írásokat is közölni szeretnénk, különös tekintettel a Nőszövetség munkájára — ígéretünkhöz híven.

Egyházunk november 26—27-én tartotta zsinati ülését a vargyasi unitárius egyházközségben. A Zsinat egyhangúan elfogadta, hogy — a többi történelmi magyar egyházakhoz hasonlóan — bevezeti a Miatyánk ökümenikus szövegének a használatát.

Karácsonyra készülve és karácsonyt ünnepeelve, a Miatyánk elengedhetetlen része ünneplésünknek, de mindennapjaink vallásos életének is. Ezért közöljük az elfogadott ökümenikus szöveget lapunk olvasóival:

Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy, szenteltessék meg a Te neved,

jöjjön el a Te országod, legyen meg a Te akaratod, amint a mennyben, úgy a Földön is; mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma,

és bocsásd meg vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek;

és ne vigy minket a kísértésbe, de szabadíts meg a gonosztól; mert Tied az ország, a hatalom és a dicsőség, mindörökké. Ámen.

MINDEN KEDVES OLVASÓNKNAK ISTENTŐL
ÁLDOTT, BÉKÉS, BOLDOG KARÁCSONYI
ÜNNEPEKET KÍVÁNUNK!

Dr. REZI ELEK

Egyházunk folyó év november 26-án és 27-én tartotta a háromévente sorakerülő zsinatát. Ez alkalommal a nagy múltú, szinte teljesen unitáriusok lakta vargyasi egyházközség volt a házigazda. A községnek a múlt század elején épült „új” temploma, valamint a több, mint 400 éves unitárius iskolája arról tanúskodnak, hogy a hit és az értelem, a válasos élet és az oktatás harmonikus egységének megélése évszázadokon keresztül betöltötte az itteni emberek mindennapjait.

E harmónia felett jelenleg **Andorkó Ferenc** helybeli lelkész örködik munkatársaival, híveivel együtt, s arra törekednek, hogy mindig egy összeforrott közösség legyen és maradjon az övéké. Így sikerült egy akarattal és áldozatkészséggel felejtethetlenné tenniük az évezred utolsó unitárius zsinatát. Ezért illesse köszönet a lelkészt és családját, a község minden lakóját felekezetre való tekintet nélkül és a vargyasi Dávid Ferenc Ifjúsági Egyletet.

A zsinat 26-án délután 4 órakor **Székely Miklós** Kolozs-Torda körüli esperes, közügyigazgató áhítatával kezdődött, majd **Balogh Ferenc** főgondnok mondott elnöki megnyitó beszédet. Ezt követte a zsinat megalakulásához szükséges tagok számbavétele, valamint a jegyzőkönyvet hitelesítők megválasztása.

A marosi és küküllői szétvált egyházkörökben megválasztott új esperesek és körüi felügyelögondnokok eskütétele következett. Név szerint: **Török Elek**, a marosi és **Fazakas Endre**, a küküllői egyházkör esperese, **Szász Dénes** és **Fekete Árpád**, a marosi egyházkör felügyelögondnokai, valamint **Tóth Gyula**, a küküllői egyházkör felügyelögondnoka. Az eskü szövegét **dr. Rezi Elek** főjegyző olvasta fel.

Az Alaptörvény módosítására vonatkozó előterjesztés után a zsinat megtárgyalta és elfogadta a Miatyánk ökumenikus szövegének bevezetését.

Ezt követte az egységes istentiszteleti és szertartási rend bevezetésére tett előterjesztés megvitatása. A kérdés nem új keletű. 1976-ban a marosvásárhelyi zsinat már foglalkozott az üggyel, de akkor nem sikerült konszenzusra jutni.

Este 7 órakor istentiszteletre került sor, ahol **Pálfi Dénes** sinfalvi lelkész végzett szószéki szolgálatot.

Az istentisztelet után **Andorkó Ferenc** lelkész kiváló szervezőmunkájának köszönhetően a zsinatra érkezett vendégeket elszállásolták a gyülekezet híveinél. Itt mondunk köszönetet mindazoknak, akik befogadtak és családjukkal otthont teremtettek számunkra.

November 27-én a zsinat reggel 8 órától folytatta megkezdett munkáját. A hosszas vita és megbeszélés eredményeképpen, a felmerülő kiegészítések figyelem-

Az évezred utolsó unitárius zsinata Vargyason

bevételével, a zsinat elfogadta az egységes unitárius istentiszteleti és szertartási rendről szóló tervezet bevezetését.

Délelőtt 11 órakor kezdődött a lelkésszentelő zsinati istentisztelet. A szószéki szolgálatot **Nagy Endre** magyarsárosi lelkész és **dr. Szabó Árpád** püspök végezték. Az úrvacsorai beszédet **Dancs Lajos** énlaki lelkész mondta. A felszentelt lelkészek nevében **Ilkei Árpád** homoródújfalvi lelkész beszélt.

Az 1996-ban Székelyudvarhelyen tartott püspök-választói zsinat óta 19 ifjú lelkész és lelkészno szerzett lelkészi oklevelet. Őket a történelmi hagyományoknak megfelelően kézrátétellel felszentelték a lelkészi szolgálatra és az erkölcsös életre. Egyházunk történetében 1634 óta 1357 név került be a lelkészek anyakönyvébe.

A következőkben felsoroljuk az újonnan felszentelt és az őket megáldó lelkészek neveit, megemlítve az „útravalóként” felolvasott bibliai versek helyeit.

Ilkei Árpád, *dr. Szabó Árpád* 1Tim 6,12,
Sándor Szilárd, *dr. Rezi Elek* Péld 3,3-4,
Jakab Zsolt Mihály, *Jakab Dénes* Róm 12,10-11,
Józsa István Lajos, *Máthé Sándor* 1Tim 4,12,
Kriza János, *Andrási György* Mt 16,24,
Krizbai Béla, *Kedei Mózes* Józ 24,25,
Lázár Levente, *Kiss Károly* 1Jn 4,16/b,
Molnár Bodrogi Lehel, *Farkas László* Zsolt 90,12,
Pap Mária, *Kelemen Levente* 2Tim 1,14,
Csete Árpád, *Török Elek* 2Sám 7,29,
Dimény József, *Kovács István* (teol tanár) 2Tim 2,15,
Gyerkes Mária Zsuzsanna, *Székely Miklós* Mt 6,33,
Jenei Sándor Levente, *Fazakas Endre* 2Tim 4,2,
Kecskés Csaba, *Kecskés Lajos* Zsolt 34,9,
Gyerő Dávid, *Kovács István* Ez 3,17,
Koppándi Botond, *Pálfi Dénes* Mk 12,29-31,
Lőrinczi Lajos, *Nagy Endre* 1Pét 4,11/a,
Moldován Szeredai Noémi, *Szombatfalvi József* Mt 5,5,
Tordai Ernő, *Andorkó Ferenc* 1Tim 2,15.

A szertartás után a vargyasi Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet egy-egy Bibliát adott az ifjú lelkészeknek, majd a gyülekezet úrvacsorát vett, és végül a nemzeti imádságunk eléneklésével zárult az istentisztelet.

Ezt követően a művelődési házban közös ebédet fogyasztottak el a zsinat résztvevői és a vargyasi hívek egy része, majd mindenki lelkileg és testileg felüdülve tért vissza otthonába, hogy hírül adja a nagy esemény szépségét, felemelő ünnepélyességét.

Isten áldása legyen Egyházunkon és annak minden híven.

MOLNÁR B. LEHEL

Köszöntő a Berde-serleggel

FŐTISZTELENDŐ PÜSPÖK ÚR,
FŐTISZTELENDŐ ASSZONY, FŐGOND-
NOK ÚR, FŐJEGYZŐ ÚR, NAGYTISZ-
TELETŰ ESPERES URAK, LELKÉSZ
URAK, KEDVES VENDÉGEK, TISZTELT
VARGYASIAK!

Szokássá vált, hogy ünnepi alkal-
makkor egyházi teendőink végeztével, a
közebeden a hagyományos Berde-ser-
leggel pohárköszöntőt mondunk. A
terített asztal melletti együttlét oldottabbá
teszi egymás közötti viszonyunkat,
hangulatában közvetlenebbé, szívélye-
sebbé varázsolja emberi megnyilvánulá-
sainkat.

A felkérést, hogy a Berde-serleggel,
hagyományainkhoz híven, pohárköszön-
tőt mondjak, megtisztelő kitüntetésnek
tartom. Örömmre szolgál, hogy most
Önök előtt szólhatok, és felidézhetem
egyházunk kimagasló személyiségeinek
emlékét.

November egyházunk, de népünk
életében is szomorú események, sajnos
leginkább tragikus kimenetelű történések
hónapja. Hajtsunk hát fejet a dicső elődök
emléke előtt.

November 1-én, az emlékezés gyer-
tyái világították be nagyjaink síremlékeit,
szeretteink egyszerű fejfáit, kopjafáit a
gyönyörű Házsongárdtól a legeludog-
tobb kis erdélyi falusi temetőig.

420 évvel ezelőtt, 6 hónapos vár-
fogság után, egyházalapító első
püspökünk, Dávid Ferenc november 15-
én Déva várában mártírhalált szenved.
Életét áldozta egyháza jövőjéért. Testét
megtörte a szenvedés, de szelleme ma is
él. Önkény és erőszak sem tudta hitében
megingatni, hitvallásától eltéríteni. Élete
intő példa számunkra, mai unitáriusok-
nak. Sok megpróbáltatás és véráldozat
arán is, de él az egyház.

43 évvel ezelőtt a zsarnokságot nem
tűrő magyar nép szabadságharcát, az
eszeveszett önkény rémuralma kegyetlen
öldökléssel, egy világhatalom segítségé-
vel, november 4-én vérbe fojtotta. S még
évek múlva is fiatal életetek, gyermekem-
berek kioltásában tobzódott. A szabad-
ságszerető magyar nép, még reményte-
len helyzetben is, Dávidként állt szemben
Góliáttal.

Egyházunk mecénása, „az unitárius
jőtevők fejedelme”, Berde Mózes egyházi
tanácsos 1888. szeptember 10-én kelt
végrendeletében vagyonát az unitárius
egyházra hagyta, és ezt írta: „Egész
életemben egy szent célért küzdöttem.

Meg akartam mutatni, hogy szegény
legény is hasznára lehet a társadalomnak,
az emberiségnek, nemzetének... kora
fiatalságomtól szívem egy érzést, agyam
egy gondolatot táplált: felsegíteni
szegény vallásközösségemet, könnyíteni
az utat tanulófiatalságnak a tudományok
megszerzésére, és segíyezni elaggott
szolgáit és tanárait.”

Gondoskodása kiterjedt a tanuló-
ifjúságra is. Felsegélyezésükre az ún.
Berde „Cipóalapítvány”-t létesítette. Ezzel
sok szegény sorsú, de jó erkölcsű és
szorgalmas, tanulni vágyó ifjút segített.

Berde Mózes jeles hazafi és kiváló
személyiség. Az 1848—49-es szabad-
ságharc vezéregyénisége Erdélyben.
Háromszék kormánybiztosa, jelentős
diplomata. A székelység múltjának és
lelkivilágának ismerete segítette a néppel
való szoros együttműködésben. Politikai
hitvallása: „legyünk igazságosak”. A
székely katonaság szerette benne a
katonafiút és a nemes művelt embert.
Munkásságáról többen elismerően írtak:
Jakab Elek, Kóvári László, Orbán Balázs
és életrajzírója: Benczédi Gergely. Petőfi
Sándor barátjának nevezte. 1893-ban halt
meg, síremléke a kolozsvári Házsongárdi
temetőben van.

1100 éve itt vagyunk a Kárpát
medencében, építettünk házat, várat,
templomot és iskolát, és még mi mindent
e tájon, s mégis ma sokmindenben hijá-
val vagyunk szükségleteinknek. Vitatják
eredetünket, kik vagyunk mi, székelyek?
Hát tudják meg „mi székelyek nem
vagyunk fajta, nem vagyunk egy külön
nemzet vagy egy beolvasztott néprész, mi
egyszerűen csak magyarok vagyunk.”

80 éve a puszta megmaradásért adáz
küzdelmet folytatunk, évszázados
értelmeink megmentéséért vért, verítéket
és könnyet hullattunk, s ma a magyarság
apadásáért aggódnak. Honfoglaláskor a
Kárpát medence lakosságának 70%-a
magyar, Trianon után és ma 35%-a, tehát
fele annyi, mint a honfoglaláskor.

A magyarság szállásterületén nemzeti
létünk fenyegetettségének másik főoka a
„Turáni átok”-ként kísért megosztottság,
a lelkiegység hiánya, és a nemzeti öntu-
dat pusztulása.

10 éve kérjük, követeljük, igaz csak
halkan és bártortalanul: adják vissza,
adnák már vissza elorzott-elkobzott egy-
házi és magánjavainkat, intézményeinket,
lelki nyugalmunkat. De a hatalom ciniz-
musa határtalan, amit megígért mára,
holnapra már visszavonja. Mi pedig
mondjuk igazságainkat „Az igazságot
folyton ismételni kell, mert a tévedést is
állandóan ismétlik.”

„A magyarság nem élhet könyörület-

ből, más népek elnézéséből vagy
jóakaratából, hanem él, mert élnie kell
saját nemzeti becsületének létparan-
csából, ami a szívbe van írva.”

Isteni gondviselés akaratából élünk,
mert volt és van erős hitünk, áldozat-
hozatalra is képes öntudatos hit-
felekezetünk.

Legyünk büszkék hitünkre, szellemi
elődeink elévülhetetlen igazságaira, egy-
házalapító első püspökünk áldozatos
életére, Berde Mózsza igaz hazafiúi
unitárius jellemére, templomokat és
iskolákat építő, hitéhez ragaszkodó
unitárius népünk múltjára.

Orbán Balázs írja: „e tekintetben még
a protestánsok között is kiválnak és
előljárnak az unitáriusok, részint mert
sokáig üldözve lévén, ez életre-
valóságukat fejlesztette, de főleg azért,
mert a népnevelés e hitfelekezet híveinél
áll legjobban hazánkban.”

Kossuth Lajos vélekedése hit-
felekezetünkről: „Az én hazámban az
unitáriusok a legjobb, a legnemesebb, a
legtisztább jellemű és legderékasabb
emberek.”

Istentől kapott lehetőségeinkkel
éljünk, és ne kicsinyes emberi
gyengeségek mögé bújva rejtőzködjünk
felelősségünk elől, mert felelősek
vagyunk jövőnkért, egyházunkért,
szülőföldünkért, anyanyelvünkért és
egész magyarságunkért.

Ma a legfontosabb, hogy népünk
megtérjen, erkölcsileg megújuljon, ezért
Istenbe vetett erős hittel azon
munkálkodjunk, hogy a harmadik
évezredben is szülőföldünkön meg-
maradjunk, olyan ifjúságot neveljünk,
mely vállalja az itthonmaradást, hogy
lelkészeink, képzett értelmiségeink,
magyarságőrző népünk mellé álljon,
megkezdődjön számbeli gyarapodásunk,
s fölfigyeljünk a terjedő szekták hódítá-
saira. Védjük meg híveinket hitük megta-
gadásától.

Van tehát tennivaló bőven.

Köszönjük a vargyasi unitárius egy-
házköztség vezetőségének, lelkészeinek,
keblitanácsának, az egyházköztség min-
den tagjának nagynak és kicsinek, a
nőszövetségnek és kedves házigaz-
dáinknak, hogy fogadtak, lehetővé tették,
hogy valószínűleg az évezred utolsó zsi-
natjának munkálatait sikerrel elvégezzük,
hogy ételt, italt és szállást adtak.

Jövőbe tekintő bizalommal emelem a
Berde-serleget mindnyájunk egész-
ségére, s kérem a Gondviselő Isten
áldását mindnyájunk életére.

Dr. KISGYÖRGY ÁRPÁD főgondnok

AZ EGYETEMI FOKÚ PROTESTÁNS TEOLÓGIAI INTÉZET FENNÁLLÁSÁNAK 50. ÉVFORDULÓJA

Közismert, hogy a második világháború után kialakult új államjogi helyzetben a hazai protestáns egyházak lelkészképzése egy közös intézet keretei között történik. A döntés a református, az unitárius, a magyar és szász evangélikus egyházak püspökeinek 1948. szeptember 4–6. napjain tartott tanácskozásán született meg. Az Intézet hivatalos megnyitására 1949. február 25-én került sor. Székhelye az egykori Református Teológiai Akadémia épülete.

Az Intézet szervezeti, oktatási életéről beszámoltunk az 1999-ben megjelent Unitárius Naptárban (50–55. oldalak), ezért az érdeklődőnek a figyelmét az ott megjelent cikkekre irányítjuk.

1999. október 29-30. napjain a közös Intézet fennállásának 50. évfordulójára emlékeztek Nagyszebenben és Kolozsváron. A megemlékezés Nagyszebenben kezdődött a szász evangélikus fakultás dísztermében, amelyen egyházunkat **dr. Szabó Árpád** püspök, **dr. Rezi Elek** főjegyző-dékán képviselték, és jelen voltak a külföldi meghívott vendégeink: **dr. John Buherens**, az Észak-Amerikai Unitárius Univerzalista Egyház elnöke és **dr. Leonard Smith**, a manchesteri (Anglia) Unitárius Főiskola principálisa.

Dr. Christoph Klein szász evangélikus püspök áhítata és megnyitó beszéde után, **dr. Hans Klein** dékán köszöntötte az egybegyülteket. A közös Intézet történetét **dr. Herman Pitters** professzor ismertette előadásában. Ezt a Fakultások dékánjainak az előadásai követték német és angol nyelven: **dr. Hans Klein**, a szász evangélikus, **dr. Juhász Tamás**, a református, **dr. Rezi Elek**, az unitárius és **dr. Kovács László Attila**, a magyar evangélikus Fakultások részéről. A délutáni előadásokat a díszdoktor-jelöltek tartották: **dr. Hans Rose** müncheni, **Robert Riedel** genfi lelkészek, és **dr. Leonard Smith**, a manchesteri Unitárius Főiskola principálisa.

Október 30-án Kolozsváron folytatódott a megemlékezések, amelyeknek keretében az Intézeti Tanács ünnepi ülését követően díszdoktorrá avatták: **Hans Rose** müncheni, **Robert Riedel** genfi lelkészeket, **Christoph Stier** neustrelitzi szuperintendest és **dr. John Buherens** észak-amerikai hittestvérünket. Az ünnepség keretében vette át díszdoktori diplomáját **dr. Leonard Smith** is, akit az Intézet 1996-ban fogadott díszdoktorrá, de akkor betegsége miatt nem lehetett jelen.

Az elhangzott előadások tárgyilagosan mérlegelték a közös Intézet múltját, jelenét és jövőjét, helyét és szerepét a hazai protestáns lelkészképzésben. Körvonalazódott az a következtetés, hogy a jelen kihívásai között szükségünk van az együttgondolkodásra és együttműködésre a népünk és egyházaink érdekében.

Október 31-én **dr. John Buherens** a kolozsvár-belvárosi, **dr. Leonard Smith** a kolozsvár-iriszi egyházközségben végzett Reformációra emlékező ünnepi istentiszteletet, amelyeken a fordításokat **dr. Szabó Árpád** püspök és **dr. Rezi Elek** főjegyző tolmácsolták.

November 1-én vendégeink a teológiai hallgatókkal, az unitárius tanárokkal közösen részt vettek a hagyományos koszorúzáson unitárius nagyjaink sírjainál, a kolozsvári Házsongárdi temetőben.

Dr. REZI ELEK

A REFORMÁCIÓ ELISMERÉSE Katolikusok és evangélikusok közös nyilatkozata a megigazulásról Augsburg, 1999. október 31.

Reformátoraink szándéka egyértelműen az egyház életének és tanításának az evangéliumellenes elemektől való megtisztítására irányult. Ők nem akartak új egyházat alapítani, még kevésbé egyházszakadást előidézni. A reformáció központi kérdése a megigazulásról szóló tanítás volt: „az emberek nem igazulhatnak meg Isten színe előtt a saját erejükből, tulajdon érdemeik vagy cselekedeteik alapján, hanem Krisztusért, hit által igazulnak meg, ha hiszik, hogy Isten kegyelmébe fogadja őket és megbocsátja bűneiket a Krisztusért, ki halálával elégtételt adott bűneikért. Ezt a hitet számítja be Isten, előtte érvényes igazságul” – olvassuk az Ágostai Hitvallás IV. cikkéből. Luther és a többi reformátor olyan hittételnek tartották az egyedül Krisztusért, kegyelemből, hit általi megigazulásról szóló tanítást, amelyen az egyház léte áll vagy bukik: articulus stantis et cadentis ecclesiae. A Schmalkaldeni cikkekben írja Luther: „Ettől a cikktől semmiképpen sem térhetünk el. Nem adatott más név az embereknek, aki által üdvözülhetünk. Minden ezen a tételen áll vagy bukik, amit a pápa, az ördög és világ ellen tanítunk.”

Sajnos a reformátori tanítás nem érte el eredeti célját, szándékát. A reformátorok és a pápai teológusok nem jutottak konszenzusra. A reformáció korában a beigért és remélt egyetemes zsinat összehívására sem

Új UNITÁRIUS TEMPLOM alapköletétele Marosvásárhelyen

került sor, amely talán megoldást eredményezhetett volna a reformátori tanítás kérdéseiben. Bekövetkezett az egyházszakadás. A reformátori hitvallási irataink rögzítették a római katolikus tanítást elítélő hittételeket, a római katolikus egyház pedig a Trentóban tartott zsinaton (1545–1563) átkozta ki végérvényesen a reformáció tanításait. Azóta nem tudunk szabadulni az egymást elítélő szólamoktól. Noha mindkét fél tanításában, teológiájában az évszázadok folyamán nyilvánvaló módon változások, korszerűsítések következtek be, a reformáció korában vitatott kérdésekben mind e mai napig reformáció és ellenreformáció korabeli megfogalmazásokat és hangvételt használtuk.

A II. Vatikáni Zsinat után, 1967 óta, Róma és Genf, azaz a Római Katolikus Egyház és a Lutheránus Világszövetség párbeszédet folytat. E párbeszédnek első, látványos és minden bizonnyal történelmi jelentőségű eredménye az a megigazulásról szóló, 1986–1994 között előkészített Közös Nyilatkozat, amelynek ünnepélyes aláírására az idén, október 31-én, Augsburgban került sor, ott, ahol 1530-ban az Ágostai Hitvallást a birodalmi gyűlés elé terjesztették reformátoraink. A megigazulás tanításának értelmezése, amint az a Közös Nyilatkozatban megfogalmazást nyert, mutatja azt, hogy egyezés van a megigazulás tanításának alapvető igazságaiban a lutheránusok és katolikusok között. Arról van szó tehát, hogy lényegében mindkét egyház ugyanazt tanítja és vallja a megigazulásról, csak „más nyelven”, más fogalmakkal, más megszövegezéssel. A Közös Nyilatkozat leglényegesebb megállapítása: „A Lutheránus Világszövetség és a Katolikus Egyház együtt jelenti ki a következőket: Az evangélikus egyházak tanítása, amint ebben a Közös Nyilatkozatban kifejezésre jutott, nem esik a Trentói Zsinat elítélő határozatai alá. Az evangélikus hitvallások elítélő nyilatkozatai nem illetik a Római Katolikus Egyház tanítását, amint ebben a Közös Nyilatkozatban kifejezésre jutott... Együtt valljuk meg: Egyedül kegyelemből, Krisztus üdvözítő munkájába vetett hit által, és nem a mi részünkről meglévő bármely érdem szerint fogad el minket Isten, és kapjuk a Szentlelket, aki megújítja szívünket, és egyúttal fölkészít és felhív a jó cselekedetekre.”

Sok vitatott kérdés maradt még nyitva, amelyekben nincs egyetértés a katolikusok és evangélikusok között. Ha azonban a leglényegesebb hittételben, amelyen – reformátoraink szerint – áll, vagy bukik az egyház léte, konszenzus jött létre, jó reménységünk lehet a további párbeszédre, a testvéri közösség eléréséhez vezető további lépésekre. Jelenleg, 1995 óta az egyház apostolisága kérdéséről folyik a párbeszéd dr. Walter Kasper vatikáni, római katolikus püspök és dr. Harmati Béla, magyarországi evangélikus püspök elnökletével. Adja Isten, hogy jó gyümölcsöket teremjen igyekezetük.

Dr. KOVÁCS LÁSZLÓ ATTILA rektor
evangélikus teológiai professzor

Az öröm és a meghatódottság érzései kavargtak annak a több, mint háromszáz embernek a szívében, akik november 21-én, a vasárnapi istentisztelet után részt vettek a kövesdombi lakónegyedben felépítendő unitárius templom ünnepélyes alapköletételénél. A helyi sajtó és rádió már napokkal előtte beharangozta a jeles eseményt, amelyen **dr. Szabó Árpád** püspök úr, **dr. Kisgyörgy Árpád** főgondnok úr, valamint **Török Elek** esperes úr mellett a helyi hatóságok is magas szinten képviseltették magukat **Fodor Imre** polgármester úr és **Burkhárd Árpád** alispán úr személyében.

A résztvevők az isteni gondviselés jeleként fogták fel a tényt, hogy az alapköletételkor, az ünnepség idején, szétoszlottak a komor felhők, és diadalmasan kisütött a nap.

A 185-ös számú zsoltár eléneklése után **Nagy László** tiszteletes úr imája, majd a főtisztelendő püspök úr alkalmi beszéde következett, Ézsaiás próféta könyvéből vett idézet alapján. „*Aki hisz, az nem menekül el, hanem építkezik*” - idézünk a beszédből.

A marosvásárhelyi unitárius egyházközség a XX. század végén mivel fejezheti ki leginkább Istenben vetett hitét, mint azzal, hogy templomépítkezésbe kezd. Az évezred utolsó századát, amely az anyagi és szellemi rombolás korszaka volt, nem lehet méltóbban elbúcsúztatni annál, hogy Istennek új hajlékot, gyermekeinknek lelki otthont teremtünk!

Az egyházközség gondnoka beszédében felidézte, hogy most két éve, amikor új vezetőtestületet és tisztségviselőket választottunk, egy feladatleltárt állítottunk össze az előttünk álló, illetve megoldásra váró problémákkal. A leltár több, mint 30 pontja közül messze kiemelkedett kettő, amelyek az egyházépítés ügyét szolgálják.

A város második unitárius egyházközségének létrehozásáról és ennek a közösségnek a részére egy új templom építéséről van szó. Mindkét ügyben folyó év február 14-én az egyházközség közgyűlése egyhangú pozitív határozatot hozott. Ettől a dátumtól tekintjük tehát jogilag megalakultnak Marosvásárhely második unitárius egyházközségét. És íme, most a munkatelepi kép azzal a megnyugvással tölt el, hogy beindult az új templom építésének folyamata is. A tervezett épületegyüttes a kb. 380 férőhelyes templom mellett egy tanácstermet, két irodát és mellékhelyiségeket foglal magában. Az erődtemplomokra emlékeztető megoldás a belső utcára egy

sor szabadtéri rendezvény számára nyújt lehetőséget. Az épület architektúrája idézi az erdélyi magyar építészeti hagyományait.

Meggyőződésünk, hogy felépülése után a kövesdombi unitárius templom gazdagítani fogja a város építészeti arculatát, és hagyományszerűen, a felekezeti életen túl, egy vonzó kulturális központtá szerveződik.

E helyről is hálás köszönetünket fejezzük ki a **Marosvásárhelyi Városi Tanács**nak, személy szerint és nyomatékosan **Fodor Imre** polgármester úrnak, a terület odaítélésével kapcsolatos fáradozásaiért, és azért a pénzügyi támogatásért, amely lehetővé tette az alapozási munkák beindítását.

A jelenlevők nagy figyelemmel hallgatták az „időkapszulába” helyezett, az utókornak szánt üzenetet. Ebben sok adatot, nevet és információt örökítettünk meg a templom építésével kapcsolatban, és a korról, amelyben élünk.

„Megint bebizonyosodott, hogy a hit, a munka és a bizakodás ötvözete eredményekhez vezet. A helynek, ahol a templom épül, van tartása, büszkesége, és uralja a környezetet. Igen szép látványt nyújt majd a nyugat felől Marosvásárhelyre érkezőknek”.

Ezután következett az ünnepség csúcspontja, amikor a Főtisztelendő püspök úr és az egyházközség gondnoka a templom bejárata alapkövébe elhelyezték az időkapszulát, majd a püspök úr áldását adta az új templomra.

A bensőséges ünnep az alapkövetétel után **Kilyén Ilka** művésznő szavalatával és a 199. számú zsoltár eléneklésével fejeződött be.

A nevezetes eseményen résztvevő meghatódott népes közönség mintha nem akart volna távozni a születő templom munkatelepéről.

SZABÓ LÁSZLÓ gondnok

Az időkapszulába elhelyezett szöveg

AZ EGY ISTEN NEVÉBEN!

Az Úr 1999. esztendejében, november 21-én déli 12 órakor helyeztük el ünnepélyesen e templom alapkövét Isten iránti hálával. A kövesdombi templom a marosvásárhelyi unitáriusok negyedik temploma. Időrendi sorrendbe az elsőről Orbán Balázs „A Székelyföld leírása”-ban így tudósít: „...A Teleki könyvtár épülete mellett nyílik a Szent-Miklós utcából ennek jobb oldali mellékutcája, az úgynevezett Fazekas-utca; ez utcának a könyvtár épülettel szemben levő túlsó szögletén volt, a nemzeti fejedelmek korában, az unitáriusok díszes temploma és gymnasiuma, mert János Zsigmond alatt Vásárhelynek majd fele felvette az unitárius hitet;...”

Mihály vajda és Basta Habsburg generális korában az unitáriusok temploma és iskolája is feldúlván, a kevés számmal maradtak azt felépíteni nem tudták...”

A második templomot 1869-1870-ben építették az első helyére. Az egyházközség akkori lélekszáma 160. Ez az imaház ma is áll a Borsos Tamás és a Bolyai Farkas utcák sarkán.

A harmadik templom a Bolyai téren épült. Ezt a templomot 1930. június 20-án szentelte fel dr. Boros György unitárius püspök. Az egyházközség akkori lelkésze Halmágyi János esperes, gondnoka Zsakó Kálmán, a lélekszáma 700.

A negyedik templom alapkövét Marosvásárhely Kövesdomb lakónegyedében a Csukás utca 11 szám alatt helyeztük el. A templom tervezője Beyer Gábor és Fall Zsuzsanna műépítészek, statikus tervezők Benke István és Barla Attila mérnökök. Az alapozást a BUILDER építő cég végzi, melynek vezetői Horváth Lajos és fia, Árpád. Az építést ellenőrző bizottság elnöke Szász Dénes mérnök.

Az Unitárius Egyház megalapítója és első püspöke, Dávid Ferenc halálának 420. évében vagyunk. Egyházunk 30. püspöke dr. Szabó Árpád, főgondnoka Balogh Ferenc és dr. Kisgyörgy Árpád. A marosi egyházkör vezetői Török Elek esperes, Szász Dénes és Fekete Árpád felügyelőgondnokok. Az egyházközség lelkésze Nagy László, gondnoka Szabó László. Az egyházközségben szolgál még Kecskés Csaba lelkész és Máté Ernő gyakorló segédlelkész. Jegyző Darkó Béla. Az egyházközség énekeztetésére Bögözi Molnár Tünde orgonaművész. A keblitanács tagjai: Szeredai Irma, Konrád Tünde, Nagy János, Ferencz Gyula, Csíki János, Lukácsi József, Gergely Szilveszter, Szilágyi Sándor, Szász Dénes, Gagy Gyula, Szilávik Emil, ifj. Kolcsár Sándor, Troznai Sándor, Kedei Pál, Kovács József, Iszlai Béla, Palatka Károly, György Zoltán, Fülöp Zoltán Loránd.

A gazdasági bizottság tagjai: Dénes Károly, Bakó László, Román Elemér, Barla Attila, Fülöp Levente.

A vallás erkölcsi nevelési bizottság tagjai: Antal Ildikó, Györfy Andrea, Kecskés Andrea Noémi, Tompa Mária, Nagy Réka.

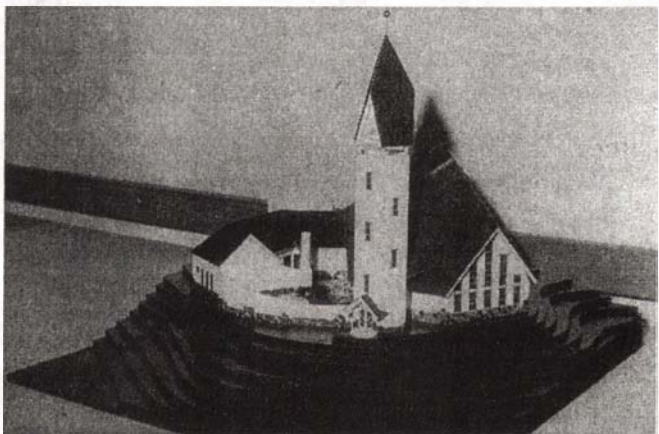
A marosvásárhelyi unitárius egyházközségben 1896-tól a következő lelkészek szolgáltak: Kelemen Albert 1896-1912, Rédigér Géza 1912-1926, Halmágyi János 1926-1955, Darkó Béla 1955-1969, Kolcsár Sándor 1969-1997, Nagy László 1997 okt. 1.

Az egyházközség lélekszáma 4500.

A telket, ahová a templom épül, Marosvásárhely Városi Tanácsa koncesszióba adta egyházközségünknek 99 évre. A város polgármestere Fodor Imre.

A templomegyüttes előszámított értéke kb. 3 milliárd lej. Jelenleg 1 USD 17 200 lej, 1 EURO 17 800 lej.

Az időkapszulát Kallos Tamás és Szekeres Károly készítette, az emlékmű Téglyás Zoltán kézírása.

A Székelykeresztúri Unitárius Kollégium életéből

Kolozsvári látogatásunk

Már hónapok óta nagy lázban égtünk. Hogy miért? A kolozsvári találkozás miatt. Nagy lelkesedéssel készítettük elő szerepünket. Néha egy-egy magyarórát is „feláldoztunk” a jobb szereplés érdekében. Eljött a várva-várt nap, vagyis péntek, október 15-e. Busszal indultunk a nagy útra. Útban Kolozsvár felé nagyon jó volt a hangulat: énekeltünk, viccelődtünk.

A vártnál hamarabb érkezünk a suliba (Kolozsvári Unitárius Kollégium). Kevesen fogadtak a testvérosztályból, hisz érkezésünket későbbre várták. Gyorsan átöltöztünk, és irány a színház, az est fénypontja. A mű címe: Apai ház volt, és az emlékezésről szólt. Az előadás mondanivalóját nehéz volt megérteni. Ezután a fogadó tanulókkal mindenki hazament. Én személy szerint kitűnően éreztem magam e három nap alatt.

Másnap városnézéssel kezdtek. A vezető történelemtanár Fazakas István, kevés idő lévén, igyekezett megmutatni a fontosabb dolgokat. A fotóztatásra kevés időnk maradt, s csak futtában kattintottunk el egy pár kockát. Annyi érdekes látnivaló volt! Délután következett a mi szereplésünk, amelyet összeszorult gyomorral vártunk. A kolozsváriaknak tetszett a mi „komoly” előadásunk. A püspök úrtól kaptuk mégis a legtöbb tapsot. Ezután a bulin már nyugodtan relaxálhattunk. Jó volt a zene, jó volt a társaság. Buli után mindenki ment a szálláshelyére. Mi hazamentünk a szállásadómmal, s majdnem egész éjjel beszélgettünk, egyszóval jól megértettük egymást.

Vasárnap a biológiateanárunkkal, Pálfy Ákossal az Állattani Múzeumot akartuk meglátogatni, de sajnálatunkra zárva volt. A délelőtt tehát szabad volt. 11-től istentiszteleten vettünk részt.

Ebéd után sűrű könnyek között elbúcsúztunk, s hazaindultunk. Egy kis „kitérővel” szerencsésen megérkeztünk. Azóta is tartjuk a kapcsolatot a kolozsváriakkal, s azt hiszem, tartós barátságok szövődtek. Türelemmel várjuk a májusi viszontlátást.

SIMÓ MARGIT MELINDA

Dávid Ferenc, hol van a te sírod?

Ez a kérdés fogalmazódott meg bennünk a Székelykeresztúri Unitárius Gimnázium tanulóiban, és ekkor határoztuk el, hogy vallásanárunk segítségével külön egyletet alakítunk. Az első közös kirándulásunk útjaul a dévai zarándoklatot tűztük ki, ahová egy zenés-irodalmi műsorral készültünk. Nagyon jó hangulat uralkodott az autóbuszban, jó volt a társaság. Első megállónk Gyulafehérváron volt, ahol a székesegyházat tekintettük meg. Délután érkezünk meg Dévára, itt az országos egylet vezetőivel közösen sétáltunk a várba.

Csodálatos volt ennyi fiatalt egy helyen látni, fáklyákkal kezükben, zsoldárokat énekelve. Azt a sírhelyet, amelyet kerestünk, megtaláltuk egy bezárt börtöncél-ében. Különleges érzés töltött el, amikor arra gondol-

tam, hogy egyházalapító püspökünknek, Dávid Ferencnek itt kellett szenvednie a kimondott igazságért. Virágokat helyeztünk cellája elé, és róla emlékeztünk. Az egész ünnepély alatt úgy éreztük, mintha ő is ott lett volna valamelyik fáklya lángjában. Az ünnepély végeztével mi is haza indultunk, szívünkben magasztos érzésekkel. Köszönet a szervezőknek, jó volt.

TÁLAS FERENC

Az iskolazászlónk története

1944-ben a Székelykeresztúri Unitárius Nők egy gyönyörű gondolat megvalósítása érdekében indítottak mozgalmat, melynek kezdeményezői Szentkirályi Ferencné és Ugrón Zoltánné voltak. Az új gimnázium épületének felavatási ünnepségén az unitárius székely ifjúságot megajándékozták egy díszes lobogóval, lelkesítve az ifjúságot mindenkor önfeláldozó hazaszeretetre és örök lánggal lobogó hitbuzgóságra. A zászló Nagy Lajos tanár tervei alapján készült, gyönyörűen díszítve az unitáriusok címerével, az egyik oldalon a Hit a tett forrása, a másik oldalon Ép testben ép lélek felirattal, közepén a körbe pedig a Székelykeresztúri Unitárius Nők ajándéka. Az ünnepélyes átadás és felszentelés a háború miatt elmaradt. A zászlót rejtették, amíg lehetőség adódott az elővételére, és ünnepélyes átadására. 1974 szeptemberében Báró József esperes találta meg a gimnázium régi épületének pincéjében - két évi kutatás után - penészesen, piszkosan. Báró Gabriella esperesné türelmes munkával kitisztítja, és - megmentve az utókornak - az esperes átadja a gimnáziumnak. A zászlót többévi rejtetegetés után kibontották, és újból méltóságteljesebbé tette a tanárok és diákok ünnepét, hirdelve azokat az eszméket és álmokat, amelyet készítői hagyatékuul himeztek az utókor számára.

Az ősi iskolazászlót minden évben a ballagási ünnepélyen a végzős diákok adják az utánuk következő nemzedéknek. Az utolsó ballagási ünnepélyen engem ért az a megtisztelő feladat, hogy átvehettem a zászlót, azt az örökségnek számító jelképet, amelyet őseink megálmodtak, és álmukat megvalósították az utókor számára.

A gimnázium ősi zászlaja, amelyet átvettem, a helytállás és a hűség örök jelképe: „Hit a tett forrása” - a zászló egyik jelmondata a hitbeli igazság megismerésére és cselekvő helytállásra kötelez. Elődeink példáját követve, remélve, hogy méltó örökösei leszünk, és lesznek minden évben az Orbán Balázs Gimnázium végzős diákjai.

NAGY SZILÁRD

Sajnálatos módon a különböző televízió-csatornákon egyre sűrűbben sugároznak személyiségromboló filmeket. A virtuális technika korlátlan élvezetet és valóságos halált kínál, ha nincs valóságos szeretet, igazi érzések, nevelés, erkölcsi értékrendátadás, emberi kapcsolat és közösség, ami ezt ellensúlyozza.

Történetek ugyan ez irányú kezdeményezések, a tévécsatornák műsorrendjét is szabályozták, de még temérdek veszély adódik más tévéműsorokban.

1998 nyarán a „Magyarországi Gyermekbarátok Mozgalma” tiltakozását megfogalmazta a televíziócsatornákon látható személyiségromboló filmek sugárzása ellen. "Gyilkosság nélküli képernyőt!" ezt a címet adták kampányuknak, melyhez több társadalmi szervezet, több gyermekvédő intézmény, kilenc egyház, számos politikus és negyvenezer magán-személy csatlakozott.

A nagycsaládosok gödöllői „családkonferenciáján” hasonló tiltakozását fogalmazta meg több száz szülő. Nyilatkozatot fogadtak el, melyben kérték a televíziós műsorkészítőket, hogy a gyermekek által nézett műsoridőben ne sugározzanak olyan műsorokat, amelyek bizonyosan ártalmasak (erőszak, durvaság, szex, felnőtt filmelőzetesek, reklámok és így tovább). Egyébként a legtöbb külföldi tévéársaságnak van családi műsorpolitikai szabályzata, amely tekintettel van arra, hogy a gyermekek is nézik a képernyőt. Szinte egyenlőséget vonhatunk a szülői felelősség, a tévéadások tartalmi, időbeni sugárzása között.

A mindennapi életünkben találkozunk borzalommal, s ez valahogyan már beépült a XX. századba. Ezek a való borzalmak - kezdve a „híradótól” - a legkülönbözőbb műsorokban helyet kapnak. Talán a világnak nincs egy olyan része, ahol nap mint nap ne történne erőszak, rablás, gyilkosság stb. Ami lesújtó ebben az élethelyzetben,

Agresszió a képernyőn

hogy tizenéves gyermekek a legbrutálisabb módon gyilkolnak, már nem csak a sötét utcákban, hanem tantermekben, osztálytársaik szeme láttára. (Emlékeztetés a múlt évi amerikai eset.)

A gyermekeknek nagy a „képességük”, de a tévézés közben nem történik feldolgozás, aktív agymunka. A tévé elektromos bébiszitter, amely ahelyett, hogy feloldaná, inkább sűríti a gyermekekben lévő feszültséget. A kutatók megfigyelése szerint a tévézés közben az agyhullámok szerkezete éppen olyan, mint alvás vagy meditáció közben. Ezt a tudatállapotot nyitottá teszi, csak hogy ha valaki a tévéműsorra válik nyitottá, az szétzilálja - feldolgozatlaná teszi a gondolatait.

A tévé igenis növeli az agressziót, igenis mintát ad. A plusz agresszió pedig azért keletkezik, mert a tévéző gyermek nem a családtól, hanem a készüléktől kapja meg az odafigyelést. A gyermekek televíziózása elsősorban a szülők felelőssége. Mesét, történeteket mondani, olvasni ajánlatos. Úgy a „hallott - hallgatott” történet megoldja a belső feszültséget azáltal, hogy a gyermek fantáziájában belső képpel kíséri a mesét. S ez a belső kép készítése feloldozza szorongásait, indulatait, feszültségeit. Viszont a tévében „látott” mese, film, történet a maga külső képével „leállítja” ezt a belső feldolgozó tevékenységet.

Azt mondhatnánk, ha egy gyermek csupa szelíd angol - akár magyar természetfilmet nézne a televízión és videón, akkor is nőne az agresszív feszültsége. Egyrészt attól, hogy nem mozog, nem játszik, nem vetíti ki a cselekvésbe belső állapotait. Másrészt nem

készít képet belső fantáziájában játékhoz vagy mesehallgatáshoz. Tehát elmarad a minden gyermekben élő és napközben mindig újratermelődő indulatok feldolgozása. Az ilyen ismeretterjesztő filmek során kialakult szorongást - agressziót - olyan összetett pszichoszomatikus jelenségként vizsgálják, amely értelmi fejlődés során következik be. Élettani szempontból hasznos jelzőfunkcióval rendelkezik.

A hetvenes évek első felében híres amerikai vizsgálat volt, amelyben azt nézték, hogy miként hat a gyermekre, ha agressziót látunk élőben, filmen és rajzfilmen. Az derült ki, hogy, ha a gyermek élőben látja az agressziót, akkor ennek sok mozzanatát pontosan tudja utánozni. Ha viszont filmen látja, kevesebbet utánoz pontosan, és ha rajzfilmen látja, akkor még kevesebbet, hiszen a rajzfilmen nem egyszer „el is nyelik”, nem ábrázolják pontosan a lefolyt cselekményt.

Csak hogy, ha az összes agresszív választ nézzük, az agresszív feszültség teljes növekedését, akkor a sorrend fordított. Az élő modell növeli legkevésbé az általános agressziós szintet, a filmbeli már jobban, és a legjobban a rajzfilm. A vizsgálat szerint tehát, ha azzal nyugtatják magukat a szülők, hogy „hiszen csak rajzfilmet nézett a gyermek”, tévedésben vagyunk, nincs igazunk. Tudnunk kell, hogy agressziós feszültsége most nő a legmagasabbra.

Szeretném személyi példával alátámasztani a fenti vizsgálat megállapításait: ...Boróka négyéves kis unokám sokat van velem. Érdekes napi programjára lettem figyelmes. Számtalan rajzfilmet játszott le egymagában, váltva a szerepeket. Érdekes módon az esetek nagyobb részében a negatív mesefigurákat utánozta. Velük azonosult, beöltözött ezen figurák szerepébe, és azt eljátszotta. Ő volt a „Csipkerózsikából” a gonosz Demóna, a „101 kiskutyából”

Szörnyella, esetleg Jasper, a „Pán Péterből” Hokk kapitány, a „Hófehérkéből” a mostoha, és így tovább. Amikor megkérdeztem, hogy „miért nem Hófehérke szeretnél lenni? - azt felelte: haragszom a mostohára, s akarom, hogy ő egye meg a mérgezett almát”...

Valóban, a látott mese fokozza a szorongást, és azt is mutatja, hogy a gyermekek bizonyos százaléka nem tiltakozik a szorongó figurák ellen, hanem azonosulni kíván velük. Így dolgozzák fel a filmben keltett szorongást és agressziót, fantáziában és játékban. A szülők feladata erőfeszítéseket tenni, hogy sokkal kevesebb mesét nézzenek (4–5–6–7 évesek) televízió, videón és diavetítésben. A szülők szokásai, engedékenységük vagy szigoruk dönti el, ott ül-e a gyermekük órákig a tévé képernyője előtt, vagy kikapcsolja időben, netán eszébe se jut bekapcsolni. Bár válogatni is lehet a műsorok között, ha már nagyon muszáj nézni a televíziót. De a válogatásra csak saját példákkal lehet a gyermeket megtanítani, s néha még ez sem elég. Ezért is várható el, hogy igényes kínálat várja a gyermeknézőket. Mindenképpen ajánlatos, hogy a gyermek a szülővel tévézzen. Közös program után érdemes megbeszélni a látottakat.

A filmek keltette illúziók kiszámíthatatlan hatásokat válthatnak ki a gyermekekből. Gyakran tartósan traumatizálják, lelkileg megsebesítik őket. Akkor is, ha a gyermek látszólag nem ijed meg, amikor látja, átéli az eseményt. Késleltetve fellépő szorongások, éjszakai vagy egyszerűen sötétben a bekövetkező félelmi állapotok előidézői lehetnek az ilyen élmények,

Sok gyermeknek van már számítógépe is. Ha a tévében nincs erőszak, a számítógépen vannak már olyan játékok, amelyekben a játészó beleéli magát a gyilkolásba. A legtöbb számítógépes játék lövöldözésekkel van tele.

Kétségtelenül a következő évtizedek kábítószerénél is veszélyesebb a „szerető szülők”-től a gyermekszobába helyezett számítógép. Ki mondja meg a számítógépen játszó kis gyilkosnak, hogy ami a bitfigurának ott a képernyőn nem fáj, az az emberen irtózatoss és halálos sebet üt. A virtuális realitásban, hogy a kis gyilkos valóságos érzésekkel, izgalommal, dühösen és féltve szorongatja a lézerpisztolyt. Az ő „játékpisztolyának” a fogása és egy „igazié” teljesen azonos. A realitás érzékelésétől, a teljes reakciótól elnevelt gyermek kész a gyilkosságra.

Minden eddiginél nagyobb kihívás ez a szülők, nevelők társadalmi szervezetek, egyházak felé. Mi az bennünk, ami akár életveszélyben is, az arra érzékenyeknél morálisan letisztázott, és meggátolja, hogy az esetleges ellenségeknek vélt személy életét kioltssuk.

Dave Grossman, az Arkansas State University pszichológiai professzora, Az Amerikai Hadsereg

tisztje című könyvében objektív kutatási eredményeket tesz közzé. Megállapítja, hogy a napóleoni háborútól egészen napjainkig, tehát a modern hadseregben szolgáló katonák túlnyomó többsége képtelen volt fegyverét célszerűen használni, azzal ölni. Következőt írja könyvében: „Az amerikai polgárháború legnagyobb ütközete Gettysburgnál zajlott le két kiválóan felkészített hadsereg között. A csata helyszínén több, mint 27 ezer muskétát találtak a régészek. Ezeknek 90%-a csőre töltött állapotban volt; 12 ezret többszörösen, háromszor, tízszer is rátöltött a gazdája. Az egyik fegyvert 23-szor (!) újratöltötte az a katona, aki ezzel álló céltábla is lett, hiszen a muskétát álló helyzetben, előlről töltötték. A hosszú csata kimenetelét a katonák egy százaléka (!) döntötte el, akik képesek voltak emberre löni. A többiek a gyakorlatokon betanult mozdulatokkal imitálták, hogy dolgukat végzik, mintha lövések közt töltenének...” A parancsmegtagadásnak ez a halálosan veszélyes formája nyílt titok. Minden bizonnal működtek azok a lelki reflexek, amelyek nem engedték gyilkos gépként működni. Szükséges, hogy bizonyos élethelyzetekben az egyének, nem egyenlő mértékben ugyan, de mégiscsak képesek legyenek értékelni saját magukat. Hiszen, ha erre nem képesek, akkor nem is lehet felelősségre vonni őket cselekedeteikért. Mert amikor az ösztönök (indulatok, szenvedélyek) működésbe lépnek, akkor képtelenek vagyunk saját magunkat tárgyilagosan szemlélni. Az önmegfigyelés, önértékelés alkalmas arra, hogy általa a lelki élet minden vonatkozását megismerjük. Bizonyos szempontból azt is szolgálja az ifjúságkutatás, ugyanis szükséges, hogy legyenek előzetes és megbízható adataink az „itt és most” ifjúság lelki világáról.

TÖRÖK JOLÁN tanítónő

LELKÉSZI OLDAL

Zizivel az Amerikai Unitárius Univerzalista Egyház évi közgyűlésén

1999. június 23-28. között az Amerikai Unitárius Lelkészek Szövetsége és testvéregyházközseégeink (Montclair NJ, Harvard MA, Newburyport MA) meghívására részt vehettünk az Amerikai Unitárius Univerzalista Egyház évi közgyűlésén — feleségemmel Évával és lelkészfiúnkkal, Jakab Zsolttal —, az Utah állambeli Salt Lake Cityben. Kísérőnk és tolmácsunk dr. Gellérd Judit és férje, dr. George Williams volt.

26-án alkalmam volt köszöntő beszédet mondani a Testvérgyülekezeti Tanácsban, tolmácsolva az itteni Testvérgyülekezeti Tanács és vezetője, a Főtisztelendő Püspök Úr üdvözlését. Köszönetet mondtam anyagi és erkölcsi támogatásukért. A Testvérgyülekezeti Tanács tagjaival való együttlét maradandó élményét csak a 27-i reggeli fogadás keretében való kitüntetések élménye múlta felül. És nem véletlenül, hiszen ezen a nagyméretű fogadáson osztották ki az Unitárius Univerzalista Egyház különböző tevékenységi területein kivételes eredményt elért személyek kitüntetésait.

A Testvérgyülekezeti Tanács részéről most adtak először kitüntetést, amelyet dr. Gellérd Judit nyert el.

Laudációját Richard Beal, a Testvérgyülekezeti Tanács elnöke olvasta fel, és a kitüntető oklevelet is ő adta át a jelenlevő óriási tömeg osztatlan tetszésnyilvánítása közepette.

Mi annak idején őszinte örömmel gratuláltunk Zizinek és férjének a kitüntetéshez Kiss László és neje társaságában.

Ez alkalommal az erdélyi unitárius nyilvánosság előtt kívánom megismertetni gratulációm az Unitárius Közlöny szerkesztősége segítségével.

Isten adjon további szép sikereket dr. Gellérd Juditnak és férjének, unitárius közösségünk előhaladása érdekében.

Richard Beal laudációját tesszük közzé, hiszen meg voltunk hatódva mi is, akik szemtanúi voltunk a nagy elismerésnek, de remélem, hogy velünk érez és gondolkodik sok-sok erdélyi unitárius is.

„Te voltál Zizi, aki megkongattad a harangokat, hogy mentsük Erdélyt és az erdélyi unitarizmust, aki felhívtál minket a Testvérgyülekezeti munkára. Több, mint egy évtizeden át lankadatlan energiával inspiráltál, a jövő látoka, útmutatója voltál számunkra, midőn erdélyi hittestvéreinkkel kapcsolatot teremtettünk. Felmutattad, és nem engedted felednünk a szenvedést, a kegyetlenséget, a megbénító félelmet, mely a kommunista elnyomás igája alatt testvéreink életét megkeserítette. Fáradhatatlanul jelentetted meg egyik könyvedet és cikket a másik után, szervezted, kalauzoltad erdélyi zarándoklatainkat, buzdítottál, hogy anyagilag segítsük az erdélyi Unitárius Egyházat templomaik felújításában és új templomok építésében, egy új lelkész-nemzedék kinevelésében. Általad és tőled tanultunk meg etnikai, kulturális és nyelvi határokon keresztül kommunikálni és egymást megérteni. Ha te nem vagy, soha nem született volna meg a Testvérgyülekezeti Tanács, és nélküled nem lenne erőnk, kitartásunk a munka folytatására.

Te hegedűdön és szíveink húrjain játszol. És mi a hit és életigenlés egy új dallamát komponáltuk ezekre a húrokra, hogy azt az észak-amerikai unitárius univerzalisták és az erdélyi unitáriusok kórusa együtt énekelje. Közös immár a dal, és köszönjük ezt neked.

Amint Te megtisztelsz minket „midőn az Unitárius Univerzalista Testvérgyülekezeti Tanácsban munkatársunk vagy, azt reméljük, hogy az első „Élni a küldetést” díj átadásával mi is megtisztelünk téged.”

JAKAB DÉNES

Vallomás Kedei Mózes könyvéről

Homoródújfalvi lelkészségem idején híveim előszeretettel beszéltek a régi lelkészekről. Ezek az elbeszélések már érezhetően legendás vonásokkal voltak díszítve, s legtöbbször jelentéktelennek tűnő eseményeket adtak elő, de mégis közelebb kerültek hozzám elődeim.

Tibáld József, Benczédi Pál, Dobai István, Kelemen Imre, id. Végh Mihály így kerültek először lelki közelségbe hozzám, mindaddig, amíg aztán

át tanulmányoztam az egyházközség levéltárát, felkutatva a lelkészekről szóló adatokat 1681-től kezdődően, hogy alaposabb ismeretekre tehessek szert.

Hasonlóképpen történt Szentábrahámon is. Péterfi Mihályról, Máté Lajosról, Máthé Zsigmondról az idősebbek ma is sok történetet mondanak el. Itt a levéltárban megtaláltam Péterfi Mihály kézzel írott füzetét, amelyben saját kutatási eredményeit foglalta össze Szentábrahám régi unitárius lelkészeiről.

Bízom benne, hogy eljön az idő, amikor az említett két egyházközségen kívüli források alapján valaki majd megírja azt a lelkési „arcképcsarnokot”, amelyben együtt olvashatja az utókor a nagyjelentőségű és kisebb hírű szerzett lelkészek elérhető adatait.

Kedei Mózes kezdeményezésének egyik sajátos értékű vonása az, és az lesz egyre inkább az idő múlásával, hogy nem azt tartalmazzák, amit mások mondanak rólunk, hanem azt, amit magunk vallunk magunkról. Nem azt tartalmazzák, ami, vagy ahogyan mások láttak minket, hanem azt, amit mi átéltünk lelkileg, azt amit az átélt napsütéses és viharos napokból tapasztalatként szűrtünk le magunknak és mások számára.

A VALLOMÁS MAGUNKRÓL 1997-ben megjelent első kötetében dr. Szabó Árpád, dr. Erdő János, dr. Rezi Elek, dr. Gellérd Imre és dr. Gellérd Judit mellett még 17 lelkész vallomása olvasható.

1999-ben megjelent második kötetben Balogh Ferenc és dr. Kisgyörgy Árpád főgondnokok mellett, a szerkesztő, Sándor Balázs bebörtönzött teológiai hallgató, valamint e sorok írója van jelen 29 lelkész mellett.

Önéletrajzi adatok, elindulás az egyházi pálya felé, küzdelem és szenvedés, sikerek, tervek, életelvek, minden benne van a vallomásokban, ami érdekelheti a szélesebb olvasótábort és az utánunk jövő nemzedéket. Arcképeink mellett ott vannak az imádságokba, prédikációkba, tanulmányokba kivetített és rögzített lelki önarcképünk is.

Kedei Mózes harmadik könyve angol nyelven szól külföldi hittestvéreinkhez. A CONFESSION ABOUT OURSELVES lényegében az első kötet angol fordítása, amely külön méltatást érdemel. Tudomásom szerint ez az első angol nyelvű könyv az erdélyi unitárius egyház részéről, amelyet itt írtak, itt fordítottak, és itt adtak ki. (Mind a hármat az Infopress Rt. nyomdájában Székelyudvarhelyen.)

Az angol nyelvű kötet értékét növeli, hogy András György előadótanácsos úrnak köszönhetően külföldi hittestvéreink megismerhetik a ma használatban lévő konfirmációi kátét, amely köztudottan a mi unitárius hitelveink összefoglalása. Az angol nyelvű káté is úttörő jellegű munka, amelyet öntudattal adhatunk angol-amerikai testvéreink kezébe.

A magam részéről én örvendetes ténynek tartom Kedei Mózes kezdeményezését, és azt, hogy polcainkon szaporodnak az ő könyvei.

A lelkészek közül még sokan hiányoznak a felsorolt könyvek lapjairól. Szükségét érzem annak, hogy egy újabb kötetben hangot és helyet kapjanak többi lelkésztársaim is. Hiszem, hogy Kedei esperes úr könyvei tovább fognak sokasodni. Hiszem, hogy itthon is fokozottabb figyelemmel és érdeklődéssel fogunk e könyvek felé fordulni. Híveink már nemcsak emlékezetből, szájról-szájra adott anekdotákkal, de közvetlen forrásokból adhatnak és kaphatnak hírt a 20. század végén szolgáló unitárius lelkészekről.

Az elmúlt nyáron, június 23-28. között az Amerikai Unitárius Univerzalista Főtanács Közgyűlése alkalmával az Utah állambeli Salt Lake Cityben örömmel láttam több egyházközség, egyházi intézmény kiállítási polcain Kedei Mózes könyvét. Tapasztalhattam a megkülönböztetett érdeklődést a könyv iránt. Többen jöttek hozzám, hogy dedikáljam. Nagyon boldog voltam, hogy közülünk olyan lelkész nőtt ki, aki csokorba kötötte az unitárius lelkési kar több, mint felének életrajzát, vallomását, imáiban, prédikációjában, és magyar, valamint angol nyelven útjára engedte azokat.

Kívánok ezeknek a könyveknek szerencsés sorsot, őszintén, tiszta szívből.

Azoknak pedig, akik hibát keresnek és találnak bennük, azt ajánlom, hogy írjanak jobbat. Nyitva az út mindnyájunk előtt.

Azoknak pedig, akik hozzám hasonlóan látják e könyvek értékét, ajánlom, hogy terjesszék, hogy a nyomtatott betű segítségével emléket hagyassunk magunk után a múltó időben.

JAKAB DÉNES

ÖRÖMHÍR

Lelkesen Népi dallam

Meg-szü-le-tett Jé-zus mesz-sze Bet-le-hem-ben
Ne-kem mé-gis itt van ma is a szí-vem-ben
A-mer-re csak el-jut-ha-tok, azt kí-vá-nom
Így ta-lál-jon min-den-kit a szent ka-rá-csony

Mert az örömhírnek szárnyakat kell adni,
Így lesz a kevésből sokszor-sokszor annyi...
Betlehemben csillag egykor csak egy fénylett,
Ám legyen ma fénylő csillag minden lélek.

Szeretettel Nagy Ferenc ny. lelkész

NŐK VILÁGA

UNOSZ KONFERENCIA 1999. szeptember 4 - ÁRKOS

Nőszövetségünk nyolcadik rendes évi közgyűlését - egyben 10. országos találkozóját - Árkoson tartotta meg f. év szeptember 4-én **HAGYOMÁNYAINK** központi témával. Közgyűlésünket megtisztelték jelenlétükkel Főtisztelendő **dr. Szabó Árpád** püspök úr és **dr. Kisgyörgy Árpád** főgondnok úr, **Máthé Sándor** körü esperes úr, valamint az Európai Ökumenikus Nőforum képviselőjében **Gyarmathy Catherine**, a svájci Katolikus Nőszövetség elnöke. Az elhangzott üdvözlőbeszéd, a vándorabrosz átadása és kiállítása, diplomák kiadása, az árkosi nők szép műsora és a templom előtt tartott kis ünnepség a szolgálattelvő lelkes köszöntésére, a vezetők „megbokrétázása”, mind emelték a rendezvény ünnepi hangulatát, emlékeztetéstéve minden résztvevő számára. Érkezőkor minden résztvevő kézhez kapta a közgyűlés műsorfüzetét, amelyben a titkári jelentés mellett a körü nőszövetségi munkáról szóló beszámoló és más közérdekű ismertetések is helyet kaptak.

A közgyűlésen 42 nőszövetség 280 küldötte vett részt a házigazdákon kívül, így összesen több, mint 300 nő találkozott és cserélhette ki gondolatait, tapasztalatait, ötleteit. Megállapíthatjuk, hogy a résztvevők száma évente öröndetesen növekszik, a találkozó hangulata jó, a kiscsoportos megbeszéléseken mindenki szóhoz jut, és sok érdekes javaslat is elhangzott, melyeket határozatunkban foglaltunk össze. Az elhangzott előadások nagy érdeklődést váltottak ki. **Pozsony Ferenc** professzor, a Kriza János Néprajzi Társaság elnöke Az unitárius templomok díszítése, **Medgyesi Zelma** tanár az Árkosi Vártemplom címmel tartott előadást. **Paskucz Viola** rövid ismertetése az unitárius műemléktemplomról a programfüzetben kapott helyet. **Pozsony Ferenc** tanár úr előadását sokan szeretnék olvasni az Unitárius Közlönyben. Örömmel hallgattuk sok jó tanácsát templomaink díszítéséről, nagyon jó, hogy ezeket kívülálló szakember objektív meglátásaiból hallhatták híveink. Reméljük, a jövőben ezen a téren is történik előrelépés, hogy templomaink belső arculatát jó ízléssel és szakértelemmel alakíthassuk ki, ezzel növelve híveink áhítatos hangulatát.

A magas részvételi arány örömmel tölt el, de nem hallgathatjuk el azt a szomorú tény, hogy egyházközseinknek csupán egy harmadából jöttek össze asszonyaink. Sok helyről nagy számban jöttek (Sepsiszentgörgy 30, Magyarorszávat és Székelykeresztúr 27, Homoródszentmárton 19, Mészkö 11 stb). Körönként a legmagasabb a részvételi arányt természetesen a házigazda Háromszék-Felsőfehér kör érte el (az egyházközség 60%-a), legalacsonyabb a Székelyudvarhelyi kör részvétele (23%). Szeretnénk a

legközelebbi közgyűlésünkön több nőszövetség tagjaival találkozni. Amikor úgy döntöttünk Marosvásárhelyen tartott közgyűlésünkön, hogy találkozóinkon nem ragaszkodunk a létszám szerint előírt képviselők számához, hanem szívesen látjuk a részt venni kívánó minden tagunkat, arra építettünk, hogy a találkozókon elhangzó beszámoló, előadások, művészi műsorok komoly élményeket jelentenek nőinknek, s ebben jó, ha minél több nőtestvérünk részesül. Találkozóink hangulata a közösségteremtés és az összetartozás bizonyítéka, a visszajelzések szerint ezzel egyik fő célunkat elértük, ezért az akkori határozatot továbbra is fenntartjuk.

A megszervezett 24 kiscsoport közül 10 szóalt meg a vitában, javaslatokat téve. Többen mondták, hogy csoportjukban ugyanazok a kérdések vetődtek fel. Ezenkívül egy egyéni javaslat hangzott el (**Ráduly Gitta** -Sepsiszentgörgy részéről). Az elhangzottak alapján a probléma-felelős választmányi tagok előterjesztették határozati javaslatukat, melyeket a közgyűlés jóváhagyott. A határozatot mellékeljük.

Külön, ki kell emelnünk a vendéglátók nagyon jó szervező munkáját, örömmel láttuk, hogy a **Székely lelkész házaspár** milyen ügyesen mozgósította az ifjúságot, a bejegyzések még egyszer sem mentek ilyen gördülékenyen. Az időpontokat is jól be tudtuk tartani. A plenáris gyűlés is jó körülmények között zajlott le, a felszólalások operatívák voltak.

Ezúton is köszönetet mondunk Egyházi Központunknak anyagi és erkölcsi támogatásáért, az ott dolgozóknak és a nyomdának köszönjük a segítséget, amelylyel lehetővé tették a konferencia anyagának sokszorozását. Reméljük, hogy munkánk hozzá fog járulni egyháztársadalmi életünk fellendüléséhez, nőink vallásos élményeinek elmélyítéséhez, s ezzel Isten országának építéséhez.

Az UNOSZ választmánya

Az UNOSZ 1999. szept. 4-én Árkoson tartott Közgyűlésén elfogadott HATÁROZATA

Az Unitárius Nőszövetség az 1999-2000-es időszakban munkájukat a következő alapelvek szerint szervezik:

Valláserkölcsi téren

1. Templomaink díszítésekor nőszövetségeink kezdeményezzék szakértők (képzőművészek, belsőépítészek, néprajzosok) bevonását, hogy templomaink belseje harmonikus egységet alkosson az épület stílusával. Igyekezzenek a helyi népművészetet felhasználni. Próbálják irányítani ebben a szellemben a konfirmálok és más adakozók ajándéktárgyainak kiválasztását.

2. Javítsák a templom és az iskola kapcsolatát, igyekezzenek az iskolai tantermeket is díszíteni - főleg az I-IV. osztályokban - melegebbé, otthonosabbá tenni.

3. A templomlátogatás javítása érdekében a nőszövetségek szervezzék meg vasárnapra a gyermekek felügyeletét, segítsék a vasárnapi iskolák szervezését.

4. Azok a nőszövetségek, amelyeknek hatáskörében árvaházak működnek, vegyék számba az unitárius árvákat, gondoskodjanak arról, hogy legalább egyszer egy évben ajándékozzák meg őket (karácsonykor vagy gyermeknapra). Ajánlják ezeknek a gyermekeknek a szórványtáborba való bekapcsolását.

5. Támogassák anyagilag és erkölcsileg a jó képességű gyermekeket, hogy tanulmányaikat folytathassák.

6. Szervezzenek énekcsoportokat, amelyek vegyenek részt a temetéseken, támogatva a lelkészt és énekvezért, emelve ezzel a temetési szertartások színvonalát.

Szociális téren

7. A nőszövetségek támogassák a betegeket, öregeket, segítsék az arra rászorulókat (elsősorban a sokgyermekes családokat) anyagilag, tanácsokkal, útmutatásokkal, ügyintézésel. Indokolt esetekben kérjék a központi segélyalap segítségét vagy támogatók szervezését.

8. A nőszövetségek támogassák a kibővített lóko-di öregotthont. Havonta egy nőszövetség látogassa meg az öregotthont élelmiszerekkel és lelki segítséggel, jó szóval. Az UNOSZ készítsen november végéig a 2000-es évre programot, hogy melyik hónapban melyik egyházkör egyik nőszövetsége látogassa az öregotthont.

9. A nőszövetségek vegyék igénybe az unitárius pedagógusok segítségét és tehetségét az anyagi segítségre szoruló gyermekek felkutatásában, segítsék ezeket saját alapjaikból, és a nehezebb eseteket jelezzék az UNOSZ-nak, hogy támogatókat szerezhessen számukra.

10. A nőszövetségek kutassanak fel lehetőségeket (elhagyott egyházi vagy más épületeket) szociális intézmények létesítésére (öregok klubja, napközi otthon stb.)

11. A nőszövetségek segítsék a meglévő bentlakásainkat terménnyel, anyagiakkal, ahol pedig nincs bentlakás, segítsenek a továbbtanuló gyermekek családnál való elhelyezésében.

Szervezési téren

12. A választmány körüli felelősei szervezzék meg a körüli nőszövetségeket az Esperesi Hivatalok és a Körüli Tanácsok segítségével a nőszövetségek és az UNOSZ közötti jobb kapcsolattartás érdekében. A körüli felelősök válasszanak olyan munkatársakat, akik 3–4 egyházközség nőszövetségével tartják a kapcsolatot, és beszámolnak tevékenységükről, segítik munkájukat.

13. A nőszövetségek igyekezzenek bevonni fiatalokat is a munkába, találjanak ehhez megfelelő időpontot, formát és témát. Ahol lehetséges, alkossanak szakcsoportokat érdeklődési kör szerint (kézimunkakör, kismamaklub, háziasszonyok klubja, nyelvtanfolyamok, színjátszó csoport, dalárda stb.)

14. A nőszövetségek igyekezzenek közvetlen kapcsolatokat kiépíteni egymással, valamint más helybeli nőszövetségekkel az öikuménia szellemében.

15. Az UNOSZ folytassa a megkezdett vezetőképző tanfolyamot, kiegészítve a létszámot 3–4 személlyel. Ugyanakkor támogassa erkölcsileg a személyiségfejlesztő köröket (pl. a fiatal pedagógusok köre stb.)

16. Az UNOSZ szervezze meg a jövő évben VI. hagyományörző kézimunka-tanfolyamát, a lehetőségek szerint egy kezdő és egy haladó csoporttal.

17. Az UNOSZ 2000. évi közgyűlését szeptember első szombatján tartja Margyarsáron, a közgyűlés témája a hármas millenniumi ünnepekhez igazodik (a kereszténység 2000. és a magyar állam megalakulásának és a magyarság keresztény hitre térésének 1000. éve.) A közgyűlésre föltétlenül hangerősítőt kell beállítani.

Gazdasági téren

18. A nőszövetségek küldjék be rendszeresen az alapszabályzatban előírt fenntartási járulékot az UNOSZ központi pénztárának. Azok a nőszövetségek, ahol nem szednek pénzbeli tagdíjat, a fenntartási hozzájárulást természetben is leróhatják terménnyel vagy kézimunkával, melyet a központ értékesít piaci áron, és a befolyt összegről nyugtát küld az illető nőszövetségnek.

19. Az UNOSZ a megválasztott kuratórium által segítse és ellenőrizze az UNIFOLK Kft. tevékenységét.

20. Az UNOSZ nyújtson be pályázatokat különböző alapítványokhoz a 2000. évi közgyűlés és tanfolyamaink szervezési költségeinek fedezésére.

21. A nőszövetségek támogassák a női vállalkozásokat, valamint a vidékfejlesztő programok kidolgozását tagjaink gazdasági erejének megerősítése érdekében.

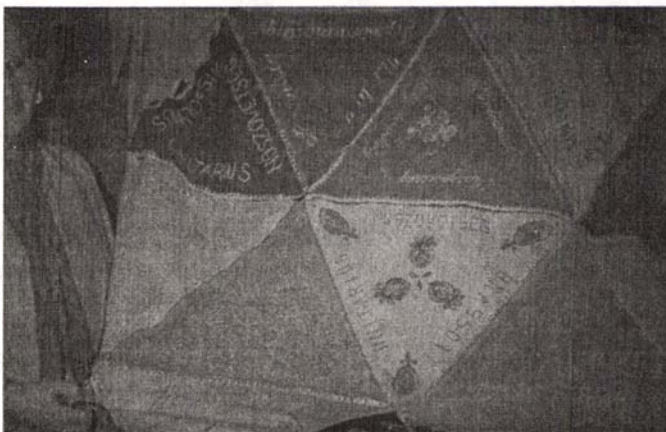
UNOSZ VÁNDORABROSZ

Az UNOSZ vándorabrosza, egyik „saját hagyományunk” 1996-ban született, amikor a Székelykeresztúron tartott UNOSZ Közgyűlésre a jelenlévő minden nőszövetség egy-egy textilanyagból készített háromszöget hozott saját nevének megjelölésével, ezenkívül díszítették himzéssel, festéssel olyan szépen, ahogyan csak szeretettel, szívből lehet. Ezekből állították össze már a helyszínen szorgos kezek azt az abroszt, amely a konferencia záróülésén már a szöszéket díszítette. Akkor született a határozat is, hogy az abroszt - mintegy „jutalmul” - egy évig az a nőszövetség őrizheti, amelyik sok-sok fáradsággal a közgyűlést fogadta. Azóta az abrosz állandóan bővült: már 56 háromszögből áll, megjárta Vargyast, Ürmöst - közben mindenki megcsodálhatta a Szejké fürdőn rendezett Unitárius Találkozón és Árkoson - ünnepélyes keretek között -, amit megható beszéd kíséretében adott át Adorjáni Gyöngyvér az ürmösi nőszövetség elnöke Székely Enikőnek, hogy egy évig az árkosi nőszövetség legyen a megőrzője.

Búcsú a háromszögektől

Ürmösről való elindulásunk előtt - mint a tavalyi konferencia házigazdáinak - eszünkbe jutottak a „98-as” évi szép emlékek, Megható pillanat volt, amikor a szószékre felkerült a vándorabrosz.

Ez alkalommal szorongó, fájó szívvel készültünk Árkosra. A konferencia a mi számunkra eválást jelent valamitől: búcsúvételt egy drága kincstől. Utazásunk alatt minden háromszög súgott valamit, egyik ezt „Árkosiak, vigyázzatok ránk!”, a másik „Köszönjük az Ürmösön eltöltött szép évet!”, a harmadik „Köszönjük a rólunk való gondoskodást!”, a legutolsó csak ennyit „Isten veletek ürmösi asszonyok”.

Kedves árkosiak! Ennek az abrosznak egy évig ti lesztok méltó tulajdonosai. Arra kérlek, találjatok egy nyugodt, megfelelő, méltóságteljes helyet ennek a csodálatos kézimunkának, hiszen csak olyan templomban ragyoghat ez a háromszögek sokasága, ahol már a konferenciát fogadták. Legyen büszke az árkosi egyházközség arra, hogy asszonyaik konferenciát rendezhetnek.

Az évről-évre megtartott konferencia bizonyosság arról is, hogy mi nők álmodunk és tervezünk; de színes álmodozás, magasztos tervezés még nem elegendő - Isten segítségével el kell jutnunk a beteljesülésig. Nekünk ezt tolmácsolja Magyar Lajos az Üzenet című költeményében: "Legyen a béke órája ez.../ Hallom, ahogyan kontinensek fölött száll a harangzó/, átölelik egymást minden emberi szavak,/ és seregbe gyűlve mondják;/ legyen a béke órája ez!/ Mint a nővő gyermek, minálunk még alszik,/ szendereg a jövőendő kenyér./ Kalásszá most álmodja önmagát,/ mert a dolgok nagy törvénye szerint mindenkinek/föl kell nőni - a beteljesülésig."

Szívemből kívánom ezt.

Elmondta Árkoson, ADORJÁNI GYÖNGYVÉR

AZ UNOSZ VEZETŐKÉPZŐ TANFOLYAMA 1999-BEN

Az UNOSZ 1998-ban beindított egy általános vezetőképző-tanfolyamot, hogy a szükséges nemzedékváltást megkönnyítse. Tekintettel arra, hogy anyagi támogatást hagyományörző kézimunka-tanfolyamra kaptunk, így ismét összekötöttük a vezetőképzést a hagyományápolással is, amint a mellékelt programból is lehet látni.

Tanfolyamunkat Homoródszentmártonban tartottuk f. év július 28 - augusztus 3. között, előadóink Paskuczné Szathmáry Viola, Rosca Bonczos Zsuzsa és Zsakó Erzsébet voltak.

A tanfolyam a tavaly megalakult „Egymásért” csoport munkáját folytatta, pszichodramás gyakorlatokkal segítve a vezetői személyiség kialakítását. A tavalyi 8 résztvevőből 6 jött el újra, bekapcsolódott még 5 személy, így 11 hallgatóval tartottuk meg tanfolyamunkat.

Kolozs-tordai egyházkör: Balázs Tamásné Katalin - Magyarszovát, Pálfi Dénesné Ildikó - Sinfalva.

Maros-küküllői egyházkör: Antal Ildikó - Marosvásárhely, Benedek Jakabné Enikő - Segesvár, Matka Márta - Segesvár, Szén Sándorné Csilla - Jobbágyfalva.

Székelyudvarhelyi egyházkör: Kocs Klára - Székelyudvarhely 1.

Székelykeresztúri egyházkör: Gagy Dénesné Katalin - Székelykeresztúr.

Háromszék-felsőfehéri egyházkör: Szolga Imréné Boriska - Brassó, Andorkó Ferencné Rozália - Vargyas, Adorjáni Leventéné Gyöngyvér - Ürmös.

A csoport átlagéletkora 43 év (33—61 között), örömmel üdvözlöttünk 6 lelkész-feleséget, reméljük, hogy bekapcsolódásuk anószövetségi munka minőségi emelkedését fogja eredményezni.

A tanfolyamon, a Cserefalván tartott vezetőképző anyaga mellett felhasználtuk a különböző konferenciákon, találkozókon szerzett információkat, a kézimunka-tanfolyam alapelőadásának mintanyagát. Röviden megismételtük a tavaly előadott anyagokat új tagjaink számára, ők megkapták az akkori előadások teljes anyagát is. Gyakorlati órákon a pályázatok készítése és az UNOSZ alapszabályzatának részleges megbeszélése szerepelt. Meglátogattuk Lókodon a szociális intézményeket is.

A tanfolyam vázlatos anyagát sokszorosítva megkapták a hallgatók. A tanfolyamot kerekasztal-megbeszélés - ötletbörze - zárta, az ott elhangzottak alapján megállapíthattuk, hogy a helyi nőszövetségek és az UNOSZ vezetősége között a kapcsolat nem kielégítő. A kör felelősök részben nincsenek tisztában feladataikkal, részben nem tudják a kör nőszövetségei munkáját átfogni, megismerni.

A kiadott kérdőívek alapján úgy látjuk, hogy tanfolyamunk sikeres volt, és tagjaink folytatni kívánják a csoportmunkával egybekötött tanfolyamot. Javaslatuk alapján a jövőre lélektani kérdéseket is beveszünk az előadások közé. A csoport összeformott, de az idén még úgy határoztunk, hogy nyitott marad, azaz jövőre 3—4 új tagot még be tud fogadni, tanfolyamunkat ugyanis 5 évesre terveztük.

Tanfolyamunk költségeit alapítványi támogatásból, valamint a résztvevők hozzájárulásából fedeztük. Külön köszönetet mondunk az Egyházi Központnak a kapott támogatásért (az anyagok sokszorosítása, papír, valamint az anyagok, előadók és 4 résztvevő szállítása).

Reméljük, munkánk minősége igazolni fogja tanfolyamunk hatékonyságát.

ZSAKÓ ERZSÉBET

JELENTÉS az Európai Ökumenikus Nőforum 1999. október 22-27. között Illyefalván tartott konferenciájáról

A konferencia témája: A nők felelősséget vállalnak (átveszik a felelősséget) önmagukért, az egyházért, a társadalomért. A rendezvény egy ötéves program utolsó állomása volt, amelyet a Német Ökumenikus Nőforum vezetett, és célja a kelet-európai nők segítése és a Fórum munkájába való bevonása volt. A konferenciasorozaton először vett részt nőszövetségünk küldötte.

A jelen konferencián 9 német, 4 lengyel, 2-2 lett és fehérorosz, 1-1 holland, svájci, osztrák, ukrán, horvát és 11 romániai - ebből 7 magyar - küldött képviselte a római és görög katolikusokat, ortodoxokat, evangélikusokat, reformátusokat és unitáriusokat. A konferencia hivatalos nyelve az angol és a német volt.

A következő előadások hangzottak el:

- Európa és a nők - **Gyarmathy Catherine**, Svájc;

-A nők helyzete Romániában - **Zoltáni Katalin**, Románia, Brassó.

Ismertetőket hallgattunk meg a következő témákról:

- Románia és a romániai egyházak története -

Kopándi Ildikó, Brassó

- A KIDA Alapítvány keretében működő gyermekfalu -

Sebesi Emese, Illyefalva

A bibliai témákról szóló előadásokat a mai nők problémáira aktualizálva állították össze.

Minden előadást, ismertetést, bibliaórát kiscsoportos-megbeszélések követték, amelyekről plenáris üléseken számoltak be a vitavezetők.

Vasárnap ökumenikus istentiszteleten vettünk részt a református vártemplomban, amelyet kis szeretetvendégség követett a résztvevők országaiból hozott gyümölcsökből.

A program keretében találkozást szerveztek egyes brassói egyházi vezetőkkel, ismertetve a Nőforum európai és hazai tevékenységét, a nemzetközi imanappal kapcsolatos kérdéseket, valamint a nők elvárásait az egyházakkal szemben. Egyházunkat **Szász Ferenc** brassói lelkész és felesége képviselte méltóképpen.

Alkalmam volt felkeresni a gyermekfaluban egy családot, és megcsodálhattam azt a nyugati szintű lakáskultúrát és életkörülményeket, amelyekben az árvák nevelkednek.

Számomra élményt jelentett a többnyelvű bibliafordítások összevetése, valamint a soknyelvű, különböző vallású nők között kialakult őszinte érdeklődésen alapuló kapcsolatteremtés.

Végezetül a viták során kialakult nézetekből mutatok be néhányat a számomra megfogalmazódott tanulságokkal:

- Az új Európa jellemzői a türelem, a másság elfogadása, minden kulturális örökség megtartása, békés egymás mellett élése. Harc az erőszak minden formája ellen, optimista hozzáállás minden kérdéshez. Fel kell vennünk a harcot a kábítószer, alkohol és minden más személyiségpusztító eszköz ellen.

- Életünkben és munkánkban a „tekintélyek” helyett alapozunk többet józan eszünkre és lelkiismeretünkre, helyezük mindig Isten parancsait az emberekéi elé.

- Igazolva láttam nőszövetségünk irányvonalát, amely a hit erősítése mellett a cselekedetek fontosságára összpontosít.

- Örömmel tapasztaltam, hogy a nem teológus hívők ma már felszabadultak a dogmák rabságából, mennyire nyitottak. Így vallásunkat még inkább a jövő vallásának látom. Ugyanakkor láttam azt is, hogy mennyire igénylik a nők a racionalitás mellett a misztikát is, ami különböző ima-megfogalmazásokban nyilvánult meg, testmozgással kísérve az egyszerű imák szövegét, gyertyafénnyel, énekkel - főleg kánonokkal - színezte együttléteinket.

ZSAKÓ ERZSÉBET

LÁTOGATÓBAN LÓKODON

Tiszteletben tartva az Unitárius Nők Országos Szövetsége ez év szeptemberi árkosi találkozóán tett vállalásukat, a sepsiszentgyörgyi unitárius nőszövetség, közösen a sepsiszentkirályi unitárius nőszövetséggel, 25 személy részvételével ez év október 16-án, Kovács István unitárius lelkész és felesége részvételével, meglátogattuk az Erdélyi Unitárius Egyház Szeretet Otthonát a Homoród mentén fekvő Lókodon.

Nőszövetségünk tagjai lázas készülődéssel, a segíteni akarás meleg érzésével szívükben indultak a látogatásra, mely alkalommal nem csak lelki vigaszt, szellemi táplálékot és szeretetet vittek az ott lakó 15 idős embernek (6 férfi és 9 nő), hanem anyagi támogatásban is részesítették a Szeretet Otthon lakóit. Az összegyűjtött élelmiszer-adományok értéke 2 695 500 lej, mellyel hozzájárultunk az Otthon idős lakóinak téli élelmezéséhez. 290 kg burgonya, 35 kg cukor, 41 kg liszt, 10 l olaj, 33 kg bab, rizs, griz, laska és zöldségfélék, tészta, édesség került átadásra.

Az Unitárius Lelkészek Országos Szövetségének ajándékát, 20 imakönyvet betegek részére, a látogatás alkalmával tartott istentisztelet után a lelkész nyújtotta át a könnyekig meghatódott idős embereknek, akik lelki vigaszt, megnyugvást találnak majd az imádságokban.

A nőszövetség tagjai rövid műsorral köszöntötték az idős embereket, akik meleg hálával, köszönettel viszonozták a lelki és anyagi támogatást. A látogatók és az otthon lakói közti beszélgetések a remény szálait, a jövőbe vetett hit és bizalom érzését erősítették meg, az ott lakókban. Közösen látogattuk meg a régi, felújított épület és az unitárius templom melletti telken a svájci és német hittestvérek által elkészített új Otthont, amely nyugati mintára készült, és messzemenő kényelmet fog nyújtani a rövidesen felszentelésre kerülő Szeretet Otthon 30 lakójának.

E látogatás is bizonyosága annak, hogy a szeretet és segítőkészség az egyik legszebb emberi tulajdonság, amivel segíthetünk egymáson

„Visszavárunk” hangzottak el a búcsúzkodás utolsó szavai, melyre azt válaszoltuk, „Viszontlátásra”.

RÁDULY GITTA

IFJÚSÁGI OLDAL

Kedves Olvasók!

Ez évi utolsó jelentkezésünkkel a központi rendezvényeink 1999. évi sorát bezáró **II. ODFIE Egyház- és nemzetörténelmi vetélkedő** országos döntőjének, valamint a Dávid Ferenc emlékzarándoklatnak lezajlását ismertetjük, majd két alkalmi témájú (karácsony, illetve lelkészavatás), egyéni hangvételű írást közlünk, végül a jövő év központi rendezvényeinek helyszín- és nap-tártervét vázoljuk fel.

Mielőtt rátérnénk a fent említettekre, röviden bemutatjuk az ősz folyamán napvilágot látott egyleti kiadványainkat.

A **II. ODFIE Szavaló- és népdalverseny** (Segesvár, 1999. január 29-31.) **válogatott anyagát tartalmazó hangszalag** többnyire a szóban forgó vetélkedő nyertesait, valamint színvonalasabb előadóit szólaltatja meg, összesen huszonhárom népdal és tíz vers erejéig. A hangszalag - és az alapjául szolgáló rendezvény - fő célja az ifjúság értékrendjének a népi kultúra és a magyar irodalom irányában történő befolyásolása.

Az **ODFIE Játékoskönyv** csoportjáték-antológiaként több, már megjelent gyűjtemény válogatott anyagát foglalja magában, szám szerint háromszázötvennégy játékot. Az összegyűjtött ismerkedési, közösségfejlesztő, illetve szabadterei játékok változatos helyeken és alkalmakkor használhatóak, mindig összetett célt szolgálva, ugyanis a csoportjáték közösségbe von, kapcsolópontot teremt, felszabadít, gyógyít, s mindezzel megfelelő hangulati sikra emeli a másfajta egyleti tevékenységek folytatását is. A Játékoskönyv anyagát Lakatos Csilla ODFIE-jegyző válogatta.

Az ODFIE faluismertető füzetsorozatának, amely a jelentős történelmi vagy művészettörténelmi emlékekkel, más jellegű különleges értékekkel rendelkező településeinket ismerteti, ez idáig hat száma jelent meg. A sorozat kiszélesítése és színvonalasabb folytatása érdekében a **Segédlet falumonográfia írásához** című kiadványunkban háromszázkilencvenkilenc ún. fogódzó kérdéssel próbáltuk összefoglalni a módszeres anyaggyűjtés és a szakszerű szerkesztés szempontjait. A gyakorlatias tartalmú „Segédlet” szerzője - a szóban forgó falufüzetek sorozatszerkesztője - Veres Péter (Székelyudvarhely).

A fentiekben ismertetett kiadványaink megvásárolhatóak az Egyházi Központ Számvevőségén, illetve megrendelhetők az ODFIE székhelyi és sepsiszentgyörgyi irodáinak címén. A Segédlet falumonográfia írásához mellett jelen alkalommal is az érdeklődő egyházközségek és egyletek figyelmébe ajánljuk a kiadásra szánt füzetszámok műszaki szerkesztését és nyomdai kivitelezését.

Ez évben búcsúzunk önöktől, az Unitárius Közlöny minden Olvasójának Istentől áldott karácsonyt, igazságos, boldog és igyekezetünk szerinti eredményes új éveket kívánva!

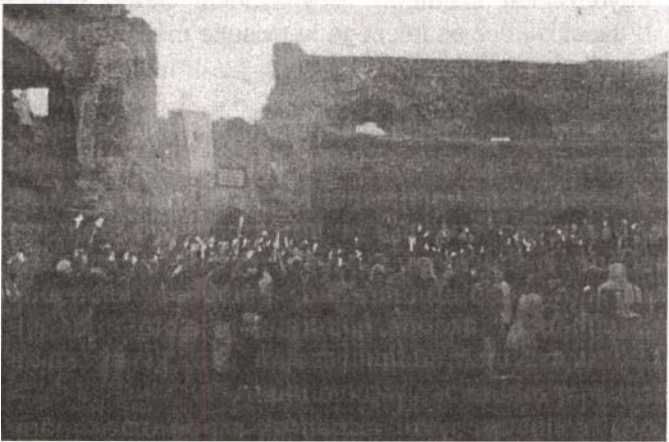
Az ODFIE rovatvezetői

KÖZLEMÉNY

Az erdélyi unitárius ifjúság és más felekezeti szabadelvű vallásos fiatalok szervezeteként működő **Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet** 1999. november 5-én, illetve 6-án évzáró központi rendezvényeként második alkalommal szervezte meg **Egyház- és nemzetörténelmi vetélkedőjének** országos döntőjét **Kolozsváron**, valamint a **Dávid Ferenc emlékzarándoklatot Déván**.

A Kolozsváron tartott történelmi vetélkedőn az egyházközségi ifjúsági egyletek képviselőiben tizenkilenc versenyző mérte össze egyház- és nemzetörténelmi jártasságát. Az elméleti kérdéssort témaközpontú esszéírás, valamint megadott történelmi esemény színpadra vitele egészítette ki, amivel a versenyzők tényismeretük mellett történelemszemléletük elevenségét és közös alkotóképességüket is bizonyíthatták. Az egyéni vetélkedő nyertesei (helyezési sorrendben és a képviselt helyi ifjúsági egylet megjelölésével): **Tókécs Lóránt** (Barót), **Dénes Emese** (Kolozsvár), **Pál Edit Éva** (Székelyudvarhely), **Józsa Kinga** (Homoródalmás) és **Nagy Csilla** (Magyarsáros).

Az egyházalapító első püspökünk emlékére szintén másodízben szervezett ifjúsági emlékzarándoklat mintegy kétszázötven résztvevője - a dévai vár börtöncella fölötti ormára kitűzött ODFIE-zászló alatt - az unitárius ifjúsági induló eléneklésével kezdte a **Kovács István** sepsiszentgyörgyi lelkész által tartott alkalmi istentiszteletet, amelyet a meghívott egyházvezetők felszólalása követett, majd fáklyagyújtás közben sor került az emléktábla megkoszorúzására. A református templomban folytatódó ünnepi műsor keretében elhangzott **Kovács Sándor** teológiai tanár előadása Dávid Ferenc peréről és elítéléséről, a **Székelykeresztúri Unitárius Kollégium diákjai** pedig zenés-irodalmi összeállítást mutattak be. Az emlékzarándoklat a helybeli római katolikus plébánia étkezdéjében közös estebéddel zárult.

A fentiekben összefoglalt rendezvényeink megszervezéséhez nyújtott támogatásokért ezúton is köszönetünket fejezzük ki az illetékeseknek!

Az ODFIE Elnöksége

Mindenek ünnepe

Mi, lelkészek, gyakran csapdába esünk, amikor karácsonyi beszédeink alapgondolataként megragadunk egy-egy bibliai verset, s annak egy-egy szavába kapaszkodva próbáljuk megmagyarázni az ünnep lényegét. Így születnek évről évre a karácsonyi prédikációk: egyik Jézus születésének, a másik a szeretet ünnepének, a harmadik a gyermeki hit rajongásának, az ajándékozó jóság delejének, az otthonra találás örömeinek vagy a családi együttlétnek áldott alkalmát látatja benne.

Idén először túlságosan korlátozóan éreztem ezt a megközelítést, s csak miután többször megfagytam, majd felengedtem az adventi készülődések állomásain várakozva, döbönt belém egy estén, hogy jó, jó, de akkor ebben az évben miről fogok beszédet mondani a templomban?

A válasz megfogalmazásakor nem kellett sokat töprengenem, gyorsan kipattant belőlem - úgy látszik, már régen érhetett bent. Karácsony mindenek ünnepe. Mindazé, amit máskor hat beszédben mondtam el az ember, s azé is, ami számára a hat közül egyikben sem talált már helyet. Nem szakmai betegség ez, inkább az a sajátosan modern emberi indíttatás visz rá, amely lassan kiöli belőlünk a globális gondolkodást és az egyetemes szemléletet, s amelynek következtében egyre többen leszünk, akik átprogramozzuk a legokosabb számítógép agyát, de fogalmunk sincs, hogy milyen színű a kisfiúnk szeme.

Mert valóban, Jézus születésének ünnepe a karácsony, de ünnepe kellene legyen a jézusi ember megszületésének bennünk, és otthonra találásának a világban. Karácsony a szeretet ünnepe, de nem a nagybetűs, cuppanós csókú, számítgató szereteté, hanem az önmagától való, sokszor viszonzatlan, de megszentelő érzése. Karácsony a gyermeki hit rajongásától lesz hangos, de e hitnek fehér angyalszárnyakon kell szállania, és nem amerikai Téli szánján bevonulnia: karácsonyt az ajándékozó jóság deleje forrósítja át, de ez a jóság nem ökölvívőmérkőzéseken tanulta, hogy jobb adni, mint kapni, hanem az utcán, s tanítója egy öregasszony csendes szava: „Kérek szépen vajegy lejt...”

Karácsonyt a meleg otthonok gyertyafénye és simogató kezek ritmusa ringatja álomba: ebben az álomban értünk élt arcok mosolyognak felénk, s a drága ráncok minden rendülése örök emlékeztető: nélkülük ma kevesek volnánk.

Mindenek ünnepe a karácsony. Mindennek. Adja meg nekünk mindezt az Isten ebben az évben karácsonyi ajándékkal. S ráadásul adjon szép szavú lelkészeket, hogy elmondhassák mindezt, s türelmes ünneplőket, hogy meghalljanak, megértsenek és megérezzenek mindent.

GYERŐ DÁVID

adventi paptoptoporgó

dobai istván lelkész-költő emlékére

*lefelé ment az atyafi
szemközt felfele másik
kicsi leányka jődögélt
minden hasonlat sántít*

*de köszön isten áldja meg
a tisztos papi bacsit
maga hová és mért siet
ejiszen kend is fázik*

vargyas, 1999. 11. 27.

mellékdal

*egy híján húszan voltak
szívvel lélekkel teltek
semmi se új a nap alatt
tizenegy aprószentek*

szász ferenc

Az időbeni ráhangolódás érdekében rovatzáróként közöljük az *ODFIE jövő évi központi rendezvényeinek helyszín- és naptártervét:*

1. *III. ODFIE Szavaló- és népdalverseny*, 1999. február 4–6., Sepsiszentgyörgy
2. *Ifjúsági egyesületvezetők egyházköri találkozója*, III. kiírás, időpont: április 17–30. között, a három találkozó helyszínét még nem választottuk ki
3. *Magyar unitárius gyermek- és ifjúsági szórványtábor*, VII. kiírás, 2000 júliusában
4. *IV. ODFIE Vezetőképző*, 2000 júliusában, Homoród-szentmárton
5. *Népi mesterségek tábora*, III. kiírás, 2000 júliusában, Homoródmás
6. *Észak-amerikai unitárius-univerzalista ifjúsági körút*, 2000 augusztusában
7. *IV. ODFIE Színjátzó találkozó*, augusztus 4–6., Fiattalva
8. *Unitáriusok II. egyetemes találkozója*, augusztus 12., Szekesfürdő
9. *XXIV. Erdélyi Unitárius Ifjúsági Konferencia és az ODFIE 2000. évi küldöttgyűlése*, augusztus 24–27., Vargyas. (Mindenkori csúcsrendezvényünk jövő évi kiírásának megszervezésére a millennium jegyében és a Dávid Ferenc Egylet elsőként alakult Ifjúsági Köre fennállásának százéves évfordulója alkalmával kerül sor.)
10. *III. ODFIE Egyház- és nemzetközi történelmi vetélkedő országos döntője*, november 10., Kolozsvár
11. *Dávid Ferenc emlékarándoklat* (harmadik alkalom), november 11., Déva

A rovatvezetők címe (ODFIE-székhely):

3400 Kolozsvár, 1989 December 21. út 9;

telefon és távmásoló: 064193236 és 064195927;

elektronikus posta: odfieszl@proteo.cj.edu.ro

Svédország. Svédországban az ünnepek után még 12 napig őrzik a karácsonyfát; ez idő alatt folyton öntözik.

Karácsony előestéjén lutfisk nevű ételt esznek, melyet megszáritott, majd leforrázott halból készítenek. Az ünnepi vacsora egy szokást is magában foglal, melynek neve dopp i grytan. A családtagok és a vendégek kenyérdarabkákat puhítanak a sonka fővívizében. A vacsora elköltése után meglátogatják a manót, amely vagy a padló alatt, vagy a liszteládában lakik, és akiről azt tartják, hogy a család és az anyagi javak védelmezője.

A régi időkben istentiszteletek után szán-, illetve szekérversenyeket szerveztek. Felfogásuk szerint a nyertes a következő évben a legjobb termést takaríthatja be.

Írország. Ünnepe szombatján a családfő a legnagyobb ablak párkányán helyez el egy gyertyát. Ezt a legfiatalabb családtag gyújtja meg a gyermek Jézus tiszteletére, hogy világítson mindazoknak, akiknek szálláshelyre lenne szükségük, miként Máriának és Józsefnek is szüksége lett volna szálláshelyre valaha.

December 26-án az írek Szent István napját ünneplik. A gyermekek az utcán hegedülnek, szájharmónikáznak, harsonán játszanak, miközben egy hosszú karót cipelnek magukkal. A karó végére fagyöngyöt kötnek. A fagyöngyben egy ökörszem rejtőzik. Ez a szokás régi időkhöz nyúlik vissza, amikor is a déli lakosok fellázadtak az angol uralom ellen. Bekerítettek egy csoport angol katonát, mialatt ezek aludtak, ám az ökörszemek dobjaikra szökve felébresztették a katonákat, s így elmenekülhettek. Írországban azóta az „ördög madarának” nevezik az ökörszemet.

Szlovákia. Karácsony a megbékülés időszaka. Az emberek megfélemlenek a gondokról, és rendezik tartozásaikat. „Bocsáss meg édesapám, bocsáss meg szomszéd, hiszen itt a Karácsony.” Az első csillag feltűnésével kezdetét veszi az ünnepi vacsora. Az anya meggyújtja a gyertyákat, együtt énekelnek, imádkoznak, majd az anya mézzel keresztet rajzol minden családtag homlokára, hogy megvédje a rossztól. Mézes palacsintát és fokhagymát esznek: mézet azért, hogy jólelkűek és egészségesek legyenek, fokhagymát pedig az ördög elrettentése végett.

Új-Guinea. A szigetországban honos karácsonyi szokások a Savi törzstől származnak (Új-Guinea nyugati részéről). A régi időkben a kannibalizmus és a fejedelemség megszokott dolog volt Új-Guineában. Békét csak úgy lehetett teremteni, hogyha a törzsfők a béke gyermekét ajándékozták a másik törzsfőnek. A gyermek elhalálózása a békeszerződés érvénytelenné válását, és a harcok újakezdését jelentette. Egy fiatal kanadai misszionárius (Don Richardson) és felesége (Carol) azt mondták a Savi törzsbelieknek, hogy Isten elküldte egyetlen gyermekét, Jézust, hogy a béke gyermeke legyen. A Saviak közül sokan elvetették a bosszúálló isteneiktől való félelmüket, és keresztényekké lettek, elterjesztve az emberek között a béke halhatatlan gyermekének az eszméjét. Egy karácsonyi reggelen a misszionárius istentiszteletet tartott,

majd az ezt követő étkezésre a Saviak meghívták elleneseiket. Egy Savi pap Ézsaiás könyvéből olvasott fel egy verset: „Egy gyermek született nekünk, egy fiú adatott nekünk”. A misszionárius látta a Saviak arcán tükröződő változást, és tudta, hogy a régi gyűlöletet örökre legyőzte a betlehemi gyermek.

Franciaország. A francia karácsony pajkos és tűzijátéktól hangos, ellenben nem mindenhol díszítenek fenyőfát. Ez csak Elzászban elterjedt szokás. Lakásukat a franciák fagyöngyökkel díszítik fel, s a nagyszobában helyt kap a karácsonyi jászol is. Szokás szerint ezt a gyerekek építik. Szentestén az olyan házakban, ahol nyitott tűzterű kandalló van, hatalmas cseresznyefatuskót tesznek a tűzre, s meglocsolják borral. Lassan elég, s a tűznek sokáig parázslania kell, mert ha éjszaka a kis Jézus meglátogatná a házat, úgy illik, hogy ne fájzék.

A Szenteste csúcspontja az éjféle mise. Annyira kötött szokás, hogy az egész család részt vesz rajta, s még a legapróbb csemetéket is elviszik az istentiszteletre. Ez a legmegfelelőbb időpont arra, hogy az üres házba Père Noël, vagyis Karácsonyapó elhelyezze ajándékait.

Olaszország. Az olasz karácsonyi ünnep középpontja a jászol, amely egyetlen családban sem hiányozhat. Ennek a hagyománynak az eredete a XII. századra nyúlik vissza.

Egy, addig nagyvilági életet élő lovag hosszas betegeskedés után elhatározta, hogy remete lesz. Szeretettel látott maga körül minden élőlényt, az állatokat is testvéreinek fogadta. Elzarándokolt a Szentföldre is, s felkereste az istállót, amelyben Jézus született. Az élmény olyan mélyen meghatotta, hogy elhatározta: honfitársainak is megmutatja, milyen ez a jászol. Szent Ferenc - mert róla van szó - hazatérte után Karácsonykor prédikációt tartott, s hallgatóságát ezután egy barlangba vezette. Itt állt egy fából készült jászol, melyet élő állatok vettek körül. A szent család tagjainak szerepét néhány falusi ember játszotta el. Szent Ferenc példáját más prédikátorok is követték ...

Karácsonyi ajándékaikat az olasz gyerekek csak január 6-án kapják meg - háromkirályok napján -, hisz a kis Jézus ajándékait is ezen a napon vitték meg a napkeleti királyok.

A jóságos varázslóasszony, Befana éjszaka seprűn berepül a házakba, a tetőn keresztül, s viszi ajándékait a jó gyerekeknek, a rosszak széndarabot kapnak.

Amerikai Egyesült Államok. Mivel az AEÁ-ban a világ minden tájáról érkezett emberek élnek, ki-ki megőrizte országa, népe ősi hagyományait. Így a legkülönbözőbb karácsonyi szokások keverednek egymással. Az együttélés azonban megteremtette a közös tradíciókat is. December az ünneplés hónapja. Énekelve járnak házról-házra a gyerekek, s mindenütt ünnepi módon megvendégelik vagy megajándékozzák őket. A színes kis égőkkel megvilágított karácsonyfa csaknem minden ház díszé.

(Fordítás, valamint a Kis Karácsony Nagy Karácsony c. könyv alapján PÁLFFY TAMÁS SZABOLCS teol. hallg.)

TUDÓSÍTÁSOK, HÍREK

• Az *Egyházi Képviselő Tanács* november 18-án tartotta IV. évnegyedi gyűlését, tárgysorozatán a Zsinat előkészítése szerepelt.

• A *Zsinat* november 26-27. napjain végezte munkálatait a vargyasi egyházközségben. Ez alkalommal 19 lelkészt szenteltek fel:

Ilkei Árpád homoródújfalvi-, **Sándor Szilárd** szentháromság-kisadorjáni-, **Kriza János** kidei beszolgáló lelkész, **Molnár B. Lehel** levéltárost, **Lázár Levente** csokfalvi, **Jakab Zsolt** újszékelyi, **Józsa Lajos** kökösi, **Krizbai Béla** homoródszentmártoni, **Pap Mária** szentivánlaborfalvi, **Jenei Sándor Levente** szabédi, **Dimén József** tordatúri, **Kecskés Csaba** marosvásárhelyi, **Csete Árpád** ravai, **Gyerkes Zsuzsanna** mézskői, **Lőrinczi Lajos** csehétfalvi, **Gyerő Dávid** sepsiszentgyörgyi, **Koppándi Botond** torockószentgyörgyi, **Moldován Sz. Noémi** csekefalvi, **Tordai Ernő** sepsikőröspataki lelkészeket. A Zsinat első napján az istentiszteleti szolgálatot **Pálfi Dénes** sinfalvi lelkész és **Pálfi Dénesné Kereki Ildikó** énekvezér végezte. A vargyasi gyülekezet nevében **ifj. Tóth Péter** gondnok az egyház főpásztorát, **Páll Péterné** pedig a főtisztelendő aszszonyt üdvözölte. A 27-i istentiszteleten szolgált: **Nagy Endre** magyarsárosi lelkész és **Fekete Leventéné Durugy Judit** nagyajtai énekvezér. Ezen a napon, főtisztelendő **dr. Szabó Árpád** ünnepi beszédét követően, hagyományainkhoz híven, kézzel írt megőrzött a lelkészszentelés.

A felszentelt lelkészek nevében **Ilkei Árpád** homoródújfalvi lelkész mondott beszédet. Úrvacsorára előkészítő ágendát **Dancs Lajos** énlaki lelkész mondott. **Dr. Kisgyörgy Árpád** főgondnok a közebédén pohárköszöntőt tartott a hagyományos Berde-serleggel.

A Magyarországi Unitárius Egyházat **Mikó István** főgondnok, **Kászoni K. József** budapesti lelkész és **Sztankóczy Zoltán** képviselte.

• Október 4-13. között került sor a *harmadik negyedévi lelkészköri értekezletekre* a következők szerint: a kolozs-tordai egyházközségben október 13-án Tordatúron, a marosi valamint a küllői egyházközségben október 4-én Ádámoson, a székelykeresztúri egyházközségben október 5-én Székelykeresztúron, a székelyudvarhelyi egyházközségben október 6-án Gyepesben, a Háromszék-Felsőfehér egyházközségben október 7-én Brassóban. Az értekezleteken **Kovács Sándor** teológiai tanár *Egyház és Média*, **dr. Csanádi András** kutató *A falusi-paraszti hagyományok élő rendszere Kelet-Európában* címen tartott előadást. A negyedik évnegyedi értekezleteket november 8-17. között tartották: 8-án Nyárádgálfalván, 9-én Székelykeresztúron, 10-én Homoródszentmártonban, 11-én Sepsiszentgyörgyön és 17-én Kolozsváron. Az értekezleteken **Fóris Ferenczi Rita** tanügy előadótanácsos tartott előadást.

• A *Teológiai Intézetben* október 1-én, az unitárius hallgatók részére október 3-án ünnepélyes tanévnyitó istentiszteletet tartottak a belvárosi unitárius templomban, amelyen a szószéki szolgálatot **dr. Szabó Árpád** püspök végezte.

• A *Teológiai Intézetben* október 13-án általános jeles osztályzattal lelkészképzés vizsgát tett: **Gyerő Dávid** sepsiszentgyörgyi, **Koppándi Botond** torockószentgyörgyi, **Lőrinczi Lajos** csehétfalvi, **Moldován Sz. Noémi** csekefalvi és **Tordai Ernő** sepsikőröspataki gyakorló segédlelkész.

• 1999. október 1-től negyvenöt évi lelkészi szolgálat után nyugalomba vonult **Bencző Dénes** homoródmási lelkész. 1929. november 29-én született Homoródmáson. Középiskolai tanulmányait Székelyudvarhelyen fejezte be 1950-ben. A Protestáns Teológiai Intézetben szakvizsgát tett 1954-ben, majd egy évvel később ugyanitt szerzett lelkészi oklevelet. 1954–56. között a lupény-vulkáni egyházközségben, 1956-tól nyugdíjbamenetelig a homoródmási egyházközségben teljesített lelkészi szolgálatot. 1990–96. között a székelyudvarhelyi egyházközség esperesi tisztségét töltötte be. Négy és fél évtizedes hűséges lelkészi szolgálataért ezúton is köszönetet mondunk.

• 1999. szeptember 1-től, negyvenöt évi szolgálat után nyugalomba vonult **Fitori Miklós** felsőrákosi énekvezér. 1924. november 30-án született Felsőrákoson, 1954-ben tett énekvezéri vizsgát, és attól kezdve egyházközsége hűséges énekvezére volt. Szolgálataért ezúton is köszönetet mondunk.

• A *marosi egyházközségben* október 1-én választói közgyűlést tartottak, amelynek eredményeként a következők nyertek megbízatást: esperes **Török Elek** nyárádgálfalvi lelkész, felügyelő gondnokok **Fekete Árpád** szovátai és **Szász Dénes** marosvásárhelyi afiai, egyházközségi jegyző **Varga Sándor** nyárádszentmártoni, közügyigazgató **Szén Sándor** jobbágyfalvi lelkész.

• **Dimény József** beiktatóját tartotta a tordatúri egyházközség július 11-én. **Gyerkes Zsuzsanna** beiktatójára október 9-én a mézskői egyházközségben került sor, és **Jakab Zsolt** beiktatóját december 5-én tartotta az újszékelyi egyházközség. A beiktatókon részt vett **dr. Szabó Árpád** püspök.

• A *Dávid Ferenc Egylet* keretében a következő felolvasásokra került sor: október 24-én **dr. Gaal György** *Kétszáz éve született Gyergyai Ferenc nyelvész, muzsikus, kolozsvári királybíró, a város 1848-as követe*, november 21-én **dr. Szabó Árpád** *Így látjuk Dávid Ferencet*, december 12-én **Kovács Sándor** *Egyház és Média* címen.

TUDÓSÍTÁSOK, HÍREK

• Október 28–31. között ünnepelte az Egységes Protestáns Teológiai Intézet fennállásának 50 éves évfordulóját.

A Nagyszebenben és Kolozsváron tartott ünnepségen doktoravatásra is sor került. Díszdoktori címet nyújtottak át **John A. Buehrens**, az Amerikai Unitárius Univerzalista Egyház Elnökének és **Leonard Smith** lelkésznek, a Manchester College principálisának.

• Az Erdélyi és Magyarországi Unitárius Egyház szervezésében teológiai konferenciát tartottak november 12–13. napjain Kolozsváron. A konferencián **dr. Szabó Árpád** püspök, **dr. Rezi Elek** főjegyző, **Székely Miklós** esperes, **Szentiványi Ilona** főjegyző, **Kászoni K. József** lelkész és **dr. Sztankóczy Zoltán** tartott előadást.

• 1999. október 15-én du. 5 órakor a székelyudvarhelyi Múzeum udvarán Kóhalom nagy szülöttjéről **dr. László Gyula** régész professzorról emlékezhetünk meg. A Múzeum épületének udvar felőli falán helyezték el László Gyula bronz emléktábláját.

Az ünnepély megszervezéséért illesse hála és köszönet **László János** mérnök afiát és családját. (Közli Vass Mózes.)

• Az 1999. esztendő az időskorúak nemzetközi éve. 1999. október első vasárnapján Oklándon ennek jegyében rendeztük meg először - hagyományteremtő szándékkal - az egyházköztség idősebb tagjainak szentelt ünnepséget.

A falu legidősebb tagja a 91 éves özv. Egyed Julianna. Az istentisztelet keretén belül az ifjúsági egyesület tagjai versekkel köszöntötték az ünnepelteteket, majd Kelemen Levente lelkész és Bartha Dénes gondnok az egyházköztség részéről egy-egy imakönyvet és egy szál virágot adott át az idősebb nőknek és férfiaknak. Az ünnepség szeretetvendégséggel ért véget, amelyen a 70 év felettiek vettek részt (elég nagy létszámban).

E helyről is Isten áldását kérjük életükre, jó egészséget és boldog öregkort kívánunk nekik az egész gyülekezet nevében. (Közli Kelemen Levente.)

Halottaink

1999. szeptember 21-én Ráckeresztúron, életének 94. évében elhunyt **Ürmösi Gyula** nyugalmazott esperes. 1905. december 7-én született Kadácsban, teológiai tanulmányait az Unitárius Teológiai Akadémián végezte 1931-ben. 1931–32 között Széklykeresztúron vallás-tanár, 1933–43 között Fiafalván lelkész, 1943–72 között Sepsiszentgyörgyön esperes-lelkész, 1972–77 között az egyházi Nyugdíjpénztár könyvelője nyugdíjba vonulásáig. Szeptember 24-én temették Ráckeresztúron.

Szathmáry Incze Kornélné, született **Szathmáry Emese** alsójárói lelkészünk felesége életének 52. évében, november 25-én Kolozsváron elhunyt, November 30-án temették a kolozsvári Házsongárdi temetőbe. A temetésen a lelkészi szolgálatot Bálint B. Ferenc kolozsvári belvárosi lelkész végezte.

Emlékük legyen áldott!

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A Keresztény Magvető melléklete.

Szerkesztő bizottság:

dr. Rezi Elek főszerkesztő, Kovács Sándor szerkesztő.

Olvasószerkesztő: Kürti Miklós.

Kivitelezés: Kriza János.

Szedés: Rezi Éva.

Készült a TIPOHOLDING nyomdájában.

